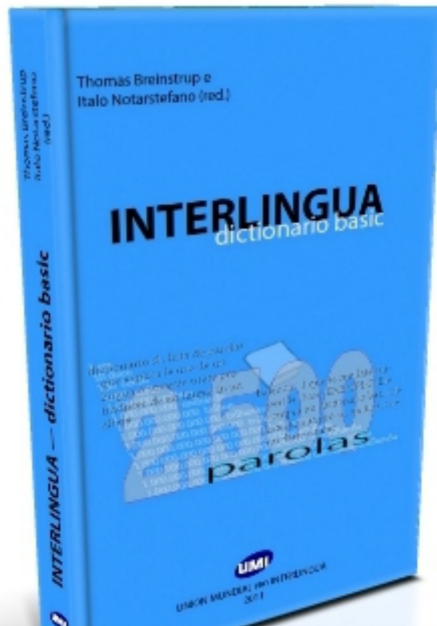

Thomas Breinstrup e Italo Notarstefano

INTERLINGUA

dictionario suppletive

Explicaciones de parolas non in
“Interlingua – dictionario basic”

SUB REVISION CONSTANTE
Actualisate 2019-02-03

Interlingua – dictionario suppletive

Explication de parolas e expressiones que non se trova in le “Interlingua – dictionario basic”, omnes explicate per le 2.500 parolas in le dictionario. Iste documento essera actualisate sempre con nove definitiones, explicationes e exemplos. Le selection de parolas in nulle maniera es systematic ma un lista sempre crescente de definitiones elaborate.

Iste lista essaya esser de uso immediate a autores qui elabora obras pro le serie “Facile a leger in interlingua” e assi non debe redefinir sempre parolas ja definite.

- ▶ indica que le parola sequente non es parte del 2.500 parolas
- + indica que il ha actualmente plure definitiones in le dictionario suppletive (a combinar plus tarde)
- ++ indica que le parola ja es in le dictionario basic ma ha ci un altere definition o ha exemplos non trovate in le dictionario
- “(anque:)” indica que le parola ja es in le dictionario basic ma es usate ci in un altere o extra maniera

Propositiones a ameliorationes pote esser inviate a panorama@interlingua.com. Per favor, scribe “Dictionario suppletive” in le quadro con le Thema del message.

Redaction: Thomas Breinstrup e Italo Notarstefano

© 2013-2019 Thomas Breinstrup, Italo Notarstefano
e Union Mundial pro Interlingua

A

+**abbate** *sb* un homine religiose

►catholic

+**abbate** *sb* un homine religiose del fide
►catholic qui es le capite de un grupo de homines religiose

abbreviation *sb* un maniera de scribe un parola in poc litteras, p.ex. “m” in vice de “metro”

abiete *sb* un typo de arbore que es verde tote le anno e cuje branca assi sempre es coperite, usate pro Natal

abonato *sb* un persona qui paga un amonta de moneta e ha pro un certe tempore un servicio, p.ex. reciper le journal cata die

absorbimento *sb* le absorber o le esser absorbite

acclarar *vb* render clar

accordion *sb* instrumento musical

+**accusar** *vb* dar le culpa a alcuno o dicer que un altere es responsabile pro qualcosa que ha occurrite. EXEMPLO: Ille accusava le duo personas de furto

acrimoniose *adj* amar, de un gusto non dulce

+**actor** *sb* un persona qui ha rolos in films o al teatro

+**actor** *sb* un persona qui como empleo age in rolos de films o teatro

+**actor** *sb* persona qui age o joca un rolo in un teatro

aculeo *sb* objecto con un puncta acute, parte del corpore de certe insectos que es facite como un agulia e es apte a piccar

+**addormir** *vb* comenciar a dormir; facer dormir. EXEMPLOS: Le patre se addormiva in le sedia. Le film tediose me faceva addormir

advento *sb* le periodo con le quatro dominicas ante Natal

advertimento *sb* le action de advertir alcuno pro consiliar le o pro attraher su attention a un cosa, situation, conducta etc.

advocato *sb* un persona qui assiste un altere persona qui attende le decision de un giudice

++**aere** *sb* aspecto

Africa *sb, geogr* le nomine de un continente

agentia de turismo [-u-] *sb* officio que servi personas qui visita un altere pais, area o urbe

aggrandimento *sb* action de facer plus grande

+**agno** *sb* le infante de un ove

+**agno** *sb* un ove usque un anno de etate

agonia *sb* stato que precede le morte

agradar *vb* considerar agradabile qualcosa

agro *sb* campo o area verde

Alabama *sb, geogr* stato in le pais Statos Unite de ►America

alate *adj* que ha alas

+**alba** *sb* le tempore del die quando le prime radios del sol se vide in distantia, e le nove die comencia

+**alba** *sb* le comenciamiento del die, quando le prime lumine veni del sol. EXEMPLO: Le aves se evelia al alba

+**alba** *sb* le tempore del die quando le prime radios del sol se vide in distantia, e le nove die comencia

Albany *sb, geogr* citate in le pais Statos Unite de ►America

alcoholic *adj* qui contine alcohol

alcoholisate *adj* dependente de biber alcohol

alibi *sb* le proba que un persona da pro demonstrar que ille non es culpabile de un crimine

allegressa *sb* bon humor, stato de qui es allegre

alleviar *vb* render legier o plus legier,

- anque in senso non material
- alleviation** *sb* sensation de sentir se melio o ben, de post haber sentite dolor o pena
- +**allongar** *vb* facer plus longe
- +**allongar** *vb* render plus longe. EXEMPLO: Le theatro allonga le periodo in le qual on pote vider le spectaculo popular
- allontanar se** *vb* ir lontan, ir via
- almsosnero** *sb* le homine religiose del rege
- alternar** *vb* divider le carga inter se, assi que un persona comencia, e un altere continua
- altiplano** *sb* un area plan situate in le montania del qual on ha un bon vista a p.ex. un valle
- altoparlator** *sb* apparato que produce e face audir sonos
- amen!** *interj.* un parola que indica le fin de un prece religiose
- America** *sb, geogr* le nomine de un continente
- America del Sud** *sb, geogr* le nomine de un continente
- America Latin** *sb, geogr* le area situate inter le continentes ►America del Nord e ►America del Sud, e ubi es situate le pais ►Mexico
- american** *adj* que veni del continente ►America
- americano** *sb* habitante de ►America, ante toto le Statos Unite de America
- amicitate** *sb* condition con un persona con qui on pote haber relationes personal e proxime, o con un persona con qui on ha fide
- amorse** *adj* in amor
- ample** *adj* **1** que ha grande extension, que pote continer multe personas o cosas. EXEMPLO: In le ample placia multe personas audiva le discurso del chef del partito **2** plus que sufficiente. EXEMPLO: Ille faceva un ample reporto de lo que haveva evenite
- amplemente** *adv* grandemente
- ampulla** *sb* receptaculo, generalmente parve e de vitro, apte a continer substantias, specialmente liquide
- analogia** *sb* relation que on face inter cosas simile
- anatomia** *sb* scientia que studia le forma e le structura al exterior e al interior del esseres vivente
- anemone** *sb* planta con un circulo de folios in tres partes e con flores blanc, jalne, rubie o blau
- anetho** *sb* planta de herba cuje folios fresc es usate in repastos con pisces, illo anque es usate como medicina
- angelic** *adj* como in le celo
- +**angelo** *sb* un esser del celo con alas
- +**angelo** *sb* un esser del celo, con vestimentos blanc e alas
- +**Anglaterra** *sb, geogr* un parte del pais ►Grande Britannia
- +**Anglaterra** *sb, geogr* un parte del pais ►Regno Unite
- anglese** *adj* que/qui veni del pais ►Grande Britannia
- +**anglese** *sb* un persona qui veni del pais ►Grande Britannia in ►Europa
- +**anglese** *sb* habitante de ►Anglaterra que es un parte del pais ►Regno Unite
- anglo-saxone** *adj* concernente le pais que parla le lingua ►anglese, specialmente le pais Grande Britannia e le Statos Unite de ►America
- anhelar** *vb* respirar fortemente post haber facite labores o actos physic
- +**anniversario** *sb* le die quando on ha ancora un anno, sempre al mesme data cata anno
- +**anniversario** *sb* facto importante que

- es rememorate cata anno le mesme die
- anno bissextil** *sb* un anno que ha 366 dies in vice del normal 365 dies
- annullar** *vb* cessar, non voler totevia
- annunciator** *sb* le persona qui presenta qualcosa in le radio
- antidoto** *sb* substantia que impedi le action de un veneno
- antique** *adj* que pertine a un tempore lontan
- antro** *sb* foramine in le terra, in un rocca o in un arbore usate per le animales salvage como “casa”
- apiario** *sb* “casa” del apes, natural o construite per le homines
- Apollyon** *sb* le nomine de un ►diabolo (diabolo = senior del mal, secundo alicun religiones)
- apparition** *sb* le apparer, specialmente de cosas de phantasia
- +**apperciper** *vb* sentir
- +**apperciper** *vb* haber le sentimento (de), comprender
- applauder** *vb* batter le manos le un contra le altere proque on approba, on admira
- ++**apportar** *vb* prender con se.
EXEMPLO: Io sempre apporta mi dictionario, quando io viagia a un altere pais
- ++**approbar** *vb* dar su accordo a qualcosa, acceptar qualcosa.
EXEMPLO: Le chef approbava le reporto
- approximar se** *vb* venir o ir plus proxime
- appunctamento** *sb* accordo con le qual duo o plure personas decide incontrar se in un certe loco e in un certe tempore
- +**arana** *sb* parve animal usque 10 centimetros (= 0,1 metros) longe con octo gambas que specialmente durante le autumnno produce telas fin pro capturar muscas etc.
- +**arana** *sb* un insecto de usque 10 cm con octo gambas, illo produce parve retes tenue in le natura
- +**arana** *sb* un insecto con octo gambas que specialmente durante le autumnno produce telas fin pro capturar muscas etc.
- arbusto** *sb* un planta cuje brancas es como un arbore ma es situate justo supra le terra
- arcada** *sb* un serie de arcs sur columnas ante un edificio
- arena** *sb* le substantia de multo parve granos de petra que on trova sur le plagia
- armadillo** *sb* animal que ha un corpore coperite per parve partes multo dur e que illo pote enveloppar super se in caso de periculo
- +**armario** *sb* plus grande mobile, usate pro conservar cosas, con portas que on pote clauder, assi que on non pote vider le cosas in le mobile
- +**armario** *sb* un grande mobile, usate pro conservar cosas, como vestimentos etc.
- armenio** animal cuje pelle es usate pro suer vestimentos pro nobiles e specialmente le familia regal
- ++**arrestar** *vb* stoppar
- ++**arrestar** *vb* esser prendite per le policia quando on ha facite un acto que non es permittite: EXEMPLO: Ille esseva arrestate per le policia pro haber robate le banca
- arbusto** *sb* un basse planta que pare como un arbore e con brancas
- Argentina** *sb, geogr* un pais situate in ►America del Sud
- aristocratic** *adj* relative a qui es nobile
- Arizona** *sb, geogr* stato in le pais ►Statos Unite de America

artista *sb* persona qui se occupa de crear arte

Asia *sb, geogr* le nomine de un continente

+**asino** *sb* un animal de usque 155 cm alte que ha le aspecto como un cavallo con grande aures, sovente usate pro transportar cosas, e que crita “ia!”

+**asino** *sb* animal que es quasi simile a un cavallo, ma plus parve, apte a portar cargas anque pesante

asparago *sb* vegetal verde o blanc que pote esser mangiate

asphalto *sb* dense material nigre que consiste de parve petras e que es usate como le superficie de stratas

assalto *sb* attacco

assassinar *vb* occider

assassination *sb* action e resultado de occider un persona

assassino *sb* un persona qui occide un altere persona

assemblar *vb* venir o unir omnes in un assemblea

asthma *sb* maladia que non face respirar ben

astronauta *sb* un persona qui va a in le spatio a altere planetas pro examinar los

astronomic *adj* que pertine al scientia ubi on studia le stellas, planetas etc. e lor positiones

astutia *sb* habilitate a attinger un scopo, bon o anque mal

+**auditorio** *sb* un gruppo de personas qui audi

+**auditorio** *sb* illes qui ascolta, quando alcuno parla. EXEMPLO: Il habeva multe questiones del auditorio post le discurso

augmento *sb* action e resultado de augmentar, de crescer

auree *adj* como auro

auster *adj* sever, rigide in le ideas e in le modo de ager

austriac *adj* que veni del pais ►Austria

authentic *adj* genuin, original

autopsia *sb* action facite sur le corpore de un persona morite, al fin de clarar le causa del morte

autorisar *vb* dar le permission

autumnal *adj* del autumn

aveller *vb* portar via con violentia

++**aventura** *sb* serie de factos que es extra le normal, forsan periculose, in le vita de un persona. EXEMPLO: Isto es un aventura pro le vita

averar *vb* devenir ver o real

B

balbutiar *vb* dicer mal le parolas, hesitante o con difficultate, proque il ha problema physic, per timor, per vergonia

ballerina *sb* femina qui danza como mestiero

+**balletta** *sb* un parve cosa que es lanceate per un arma a foco a fin de vulnerar o occider un persona o un animal

+**balletta** *sb* parve balla

balneari *adj* de banio

Baltimore *sb* un urbe in le pais le Statos Unite de ►America

banchero [-k-] *sb* un persona qui ha le proprietate de un banca o qui dirige un banca

++**banda** *sb* un gruppo de personas, sovente juvenes. EXEMPLOS: Ille es membro del banda. “Vos es un banda de robatores,” ille critava. Le banda sonava musica pop

bar *sb* un sorta de parve restaurante que servi cosas a biber

barril *sb* un receptaculo de ligno apte,

- generalmente, a continer vino
- Basel** *sb, geogr* citate in le pais ►Suisa in ►Europa
- Bastille** *sb* un fortalessa famosse in ►Paris, le capital del pais ►Francia
- Beaujolais** *sb* area in le pais ►Francia ubi on cultiva vino
- beatitude** *sb* felicitate perfecte
- belgic** *adj* que veni del pais ►Belgica
- Berlin** *sb* le capital in le pais ►Germania
- besoniar** *vb* haber besonio (de)
- bestia** *sb* animal
- betula** *sb* un arbore con un superficie blanc, gris o legiermente rubie, parve folios in le forma de cordes e brancas tenue
- bibita** *sb* liquido pro biber
- biblia** *sb* libro del fide ►christian
- bingulo** *sb* aparato per le qual on vide, e tote lo que on vide es facite plus grande per medio de lentes
- bipar** *vb* dicer le sono “bip”
- bireria** *sb* loco ubi on vende e on bibe bira
- biscuit** *sb* parve cosa dulce generalmente facite con farina, ovos e altere substantias e cocite longemente
- blanchir** [-sh-] *vb* facer blanc
- blande** *adj* le opposite de dulce o forte
- bohemiano** *sb* 1 un persona, qui ha un vita ubi ille va sur le stratas e non vive jammais in le mesme loco 2 persona qui habita in le area ►Bohemia in le Republica ►Tchec
- bolla** *sb* objecto rotunde como un circulo
- boscage** *sb* un gruppo de plantas cuje brancas es como un arbore, ma que es situate justo supra le terra
- Boston** *sb* un urbe in le pais le Statos Unite de ►America
- botechero** [-k-] *sb* un persona qui ha un boteca
- ++**bove** *sb* un animal que on eleva pro plus tarde mangiar su carne, le masculino del vacca
- brasa** *sb* pecias de ligno o carbon que arde ma non ha flammass
- ++**brillar** *vb* dar un lumine vive.
EXEMPLOS: Le sol brilla hodie, e il face calor. Quando le sol da un belle lumine clar, illo brilla. Anque scarpas munde pote brillar
- brisa** *sb* vento legier
- Brno** *sb, geogr* citate in le pais ►Republica Tchec in ►Europa
- Broadway** *sb, geogr* parte de ►New York, citate in le pais Statos Unite de ►America
- brochure** *sb* un multo parve texto imprimite como libro
- brodar** *vb* suer con filo ornamentos de arte in le telas
- +**bruma** *sb* nebula
- +**bruma** *sb* nebula, pluvia fin que impedi vider. EXEMPLO: Le bruma es forte, il es periculose conducer su auto iste matino
- brutal** *adj* violente
- buccata** *sb* le amonta que pote esser in le bucca
- Buenos Aires** *sb, geogr* le nomine del capital in le pais ►Argentina
- bulletin de novas** *sb* a certe horas del die on audi in le radio super tote lo que ha occurrite recentemente; isto es un bulletin
- ++**bullir** *vb* facer le temperatura de aqua o un liquido crescer a 100 (= cento) grados. EXEMPLOS: Ille faceva bullir le aqua. Le aqua bulli a un temperatura de cento grados
- bursa** *sb* objecto de forma, grandor e material (p.ex. pelle) diverse, apte a continer cosas de uso personal
- busto** *sb* parte del corpore human inter le collo e le parte que es supra le gambas

C

cabaret *sb* loco de intertenimento ubi on dansa o vide un spectaculo con dansas

cabina *sb* un camera sur un nave

cabina telephonic *sb* un parve casa, sovente sin porta, que contine un telephono que on pote pagar pro usar

cadavere *sb* le corpore de persona morite

café *sb* un loco ubi on servi cosas a biber e parve cosas a mangiar

calcear se *vb* placiarse le pedes in le calceas o scarpas

calculo *sb* un action ubi on conta, per exemplo $2 + 2 =$ quatro (duo plus duo es quatro) o $3 - 1 = 2$ (tres minus un es duo)

calendario *sb* un arrangiamento de como divider le tempore in annos, menses, septimanas e dies

calendario *sb* un lista del dies e menses del anno

calice *sb* objecto usate pro biber con le parte superior plus large que le fundo, con un pede plus o minus longe e un base large e platte

calligraphia *sb* modo de scriber; arte de scriber usante belle characteres

calorose *adj* calide

camera photographic *sb* camera pro prender photographias

camerera *sb* un femina qui face como mestiero labores domestic

camionero *sb* homine qui conduce un camion

+camminar *vb* ambular, ir o vader a pede

+camminar *vb* ir a pede, vader

camoce *sb, zool.* Un animal parente del oves e capras, con tenue cornos acute, que vive in le montanias

campanetta *sb* parvissime campana

Canada *sb, geogr* pais in le continente
►America del Nord

canal *sb* passage stricte per le qual pote passar p.ex. aere, aqua etc.

cancello *sb* un sorta de porta de un o duo partes formate de barras de ferro o de ligno que generalmente es le entrata de un jardin

cannon *sb* un grande arma que pote jectar un balla explosive al inimicos

cappella *sb* un parve ecclesia

cappotto *sb* habito de panno pesante que on mitte, durante le hiberno, super altere vestimentos quando on va al exterior

capriccio *sb* un desiro que pote esser bizarre, specialmente de un infante o de un puero

+capro *sb* le animal mascule; le capra es le animal feminin

+capro *sb* le masculo del capra, un animal domestic que on trova in le campana e a vices in le montanias

captura *sb* action e resultado de capturar

carapace *sb* parte dur que coperi le dorso de un ►tortuca

Cardiff *sb, geogr* citate in ►Galles in le pais ►Regno Unite

caressa *sb* un acto pro demonstrar que un persona o un animal es car a uno; p.ex. que le capra-matre ama su filia

+caressar *vb* monstrar per actos que un persona o un animal es car a alcuno

+caressar *vb* tocar alcuno per le mano in un signo de amor o placer.

EXEMPLO: Le matre caressava le capite del infante. Illa caressava le catto in le sedia

carneval *sb* un periodo special durante le qual omne personas porta vestimentos plen de color, sovente anque coperi lor facie detra ornamentos, e move con gaudio per le stratas

- carnifice** *sb* persona qui exequit le pena capital
- carnivore** *adj* que mangia carne
- carpentero** *sb* un persona qui con le ligno construe barcas, casas etc.
- carrossa** *sb* un vehiculo trainate per un o plure cavallos
- cassetta** *sb* parve cassa
- castania** *sb* un grande nuce a mangiar que cresce in un scalia con spinas
- catalepsia** *sb* stato in le qual il ha un perdita complete del conscientia
- catholic** *adj* de un certe direction religiose
- caute** *adj* prudente, in un maniera secur e non troppo rapide
- cavalcar** *vb* ir a cavallo
- cavallero** *sb* un persona qui va a cavallo
- +cavia** *sb* un objecto, sovente de metallo, ubi on guarda un ave
- +cavia** *sb* loco, facite anque con barras de ferro, ubi es claudite animales salvage
- +cavia** *sb* loco, facite anque con barras de ferro, ubi es claudite animales salvage o aves
- cavo de aqua** *sb* aqua que resta in le foramines post le pluvia
- celamento** *sb* le loco ubi on se cela pro non esser discoperite
- ++celebre** *adj* multo ben cognoscite, famose. EXEMPLO: Le stella de film es un femina celebre – omnes la cognosce
- celestial** *adj* como in le celo
- +cellario** *sb* un camera, generalmente sub terra, ubi on conserva vino
- +cellario** *sb* etage sovente sub le terra in un casa
- Celsius** *sb* un maniera de mesurar le temperatura in grados
- Celsius** *sb* un scala usate pro mesurar le temperatura
- cemeterio** *sb* un loco ubi il ha ►tumbas (tumba = loco ubi on pone personas morite)
- +centimetro** (abbreviate **cm**) *sb* unite de mesurar distantias. Un metro = cento centimetros
- +centimetro** *sb* unite de mesura, 100 centimetros = 1 metro
- cereal** *sb* le granos que on trova in le campos e que on usa plus tarde pro p.ex. pan
- cereo** *sb* grande candela facite de cera
- cerva** *sb* ►cervo femina, le cervo es un animal que ha cornos simile a brancas
- cervetta** *sb* le infante de un ►cervo – un animal que ha cornos simile a brancas
- chacos** [-sh-] *sb, pl.* un joco pro duo personas que include un tabuliero con quadros blanc e quadros nigre e figuras como un rege, un regina, duo turres e octo paisanos. EXEMPLOS: Le homines joca al chacos cata mercuridi vespere
- +chambellan** *sb* un persona qui servi le rege e le nobiles
- +chambellan** *sb* officiero qui se occupa del servicio interior del camera del rege
- charpa** *sb* pecia de textito que es portate circum le collo
- chassator** [-sh-] *sb* persona qui chassa
- +chauffeur** *sb* le persona qui conduce un auto
- +chauffeur** *sb* persona qui conduce un auto como mestiero (in lingua ►francese)
- China** [-sh-] *sb, geogr* un pais in le continente ►Asia
- chinese** [sh-] *adj* que veni del pais ►China in ►Asia
- chirurgic** [k-] *adj* que es relative al chirurgia: parte del medicina que cura le maladias usante instrumentos apte a

- taliar pro, per exemplo, remover organos o partes del corpore human o animal
- christian** *adj* con relation al fide religiose ubi on crede in ►Christo
- Christo** *sb* le nomine del persona qui es le centro in un del grande religiones. EXEMPLO: Nos es in le anno 2013 post Christo
- chrysantemo** *sb* grande flor blanc, jalne o brun-orange que es in flor durante le autumnno
- cifra** *sb* numero
- cigarretta** *sb* un producto pro fumar
- cigarro** *sb* spisse cosa a fumar
- citatano** *sb* un persona qui habita in un citate
- civetta** *sb* ave que age generalmente durante le nocte, ha grande capite e grande oculos jalne
- civilisation** *sb* societate moderne e developpate
- claffo** *sb* action de colpar con fortia con le mano le facie de un persona
- classic** *adj* original e sequente le traditiones de usque alora
- clauso** *sb* un area circumferite de plantas o plancas pro assecurar que le animales non escappa
- clave anglese** *sb* utensile pro matres vite
- clinica** *sb* hospital private
- cloaca** *sb* grande tubo de cemento ubi le aqua immunde del urbe curre
- cm** = **centimetro** *sb* unitate de mesurar distantias. Un metro = cento centimetros
- coardia** *sb* modo de esser de ille/illa qui non ha corage e non osa facer fronte a situationes difficile e que presenta riscos
- coardo** *sb* persona qui non ha corage
- cochiero** [-sh-] *sb* un persona qui conduce un ►carrossa (carrossa = vehiculo trainate per un o plure cavallos)
- coco** *sb* un parte que pote esser mangiate del planta de un palma particular, in le forma de un grande nuce o balla con un superficie multo dur
- codice** *sb* texto secreta scribe in un maniera secundo un systema assi que on non pote leger e comprender lo immediateamente
- collega** *sb* un persona qui face le mesme labor
- colorose** *adj* con colores
- colossal** *adv* multo grande
- columna** *sb* alte palo o barra circular, specialmente usate in le tempore passate, super le qual es appoiate un parte del edificio como le tecto
- colza** *sb* un planta con flores jalne clar que cresce in le campos e es usate como mangiar pro oves e pro producir oleo de alimento
- ++combatto** *sb* le action de batter o luctar. EXEMPLO: Le vita del homine es un combattio
- comburer** *vb* arder, disparer in foco
- combustibile** *sb* ligno usate pro arder e assi crear calor
- committer** *vb* haber loco, occurrer
- commutar** *vb* cambiar
- competition** *sb* un activitate ubi on – secundo certe regulas – essaya devenir le optime, p.ex. in un sport, un joco
- complice** *sb* companion in un action criminal
- complir** *vb* portar al fin, finir, completar
- comportamento** *sb* modo de ager
- compositor** *sb* un persona qui scribe musica
- comprender** *vb* Includer
- comprehensive** *adj* que es relative a comprender le problemas e le sentimentos de alteres
- concerto** *sb* le acto de presentar musica,

- normalmente in un arrangemento plus longe in un local public
- concluder** *vb* finir
- condemnar** *vb* recognoscer alicuno culpabile de qualcosa, dante le relative punition
- condemnation** *sb* acto con le qual un giudice da un pena a un persona qui ha violate le lege
- condemnatō** *sb* persona qui ha violate le lege e qui recipi un pena con un acto de un giudice
- conductor** *sb* le persona qui conduce le auto
- conforme** *adj* simile o equal
- conilio** *sb* un animal salvage o domestic con grande dentes anterior ma con aures e gambas plus curte e que excava passages in le terra
- conjugal** *adj* relative al sposa e al marito
- cono** *sb* objecto que ha un base circular, que se face sempre minus spisse in alto e fini con un puncta
- consignar** *vb* dar
- consiliero** *sb* **1** un persona qui da consilios o recommenda un solution
2 un membro del direction de un organisation
- consolar** *vb* dar spero quando alcuno es triste o senti pena. EXEMPLO: Iste spero consola su dolor
- constitution** *sb* regulas basic de un stato, sovente notate in un lege special
- constringer** *vb* usar violentia material o moral de modo que alicuno face qualcosa contra su voluntate
- contentar** *vb* facer devenir contente, dar satisfaction
- contrabandar** *vb* cruciar le frontiera secretamente con merces que on non desira que alteres discoperi
- contrabando** *sb* le action de cruciar le frontiera secretamente con merces que on non desira que alteres discoperi
- contramesura** *sb* remedio adoptate pro prevenir o combatter un action que pote facer danno
- convento** *sb* edificio in le qual vive homines o feminas religiose
- conviction** *sb* firme fide o opinion basate sur pensatas ben considerate
- convincer** *vb* facer acceptar un proprie idea a alicuno o a se mesme
- copula** *sb* duo personas
- ++coragiose** *adj* qui ha o ha obtenite corage e assi osa facer cosas que pote esser periculose. EXEMPLO: Le heroe esseva coragiose e salvava le femina del casa in flammis
- ++corno** *sb* le capra ha sur su capite duo cornos que illo pote usar pro defender se
- corona de advento** *sb* un ornamento con quatro candelas in un circulo con materiales del natura, usate in connexion con Natal
- corresponder** *vb* esser le mesme como, esser equal a
- corridor** *sb* loco longe e stricte in un casa sur le qual il ha generalmente portas del cameras
- cortesano** *sb* un homine qui face parte del corte del rege
- cosina** *sb* le filia de un fratre o un soror de su parentes
- cosino** *sb* le filio del fratre o soror del parentes de uno
- cra-cra** le sono del penna que scribe
- cranio** *sb* un parte del skeleto relative al capite
- creator** *sb* un persona qui crea, qui face, produce o inventa qualcosa
- credentia** *sb* action e modo del creder in qualcosa
- credo** *sb* veritate acceptate como correcte
- crise, crisi** *sb* un evento non attendite

que face plus grave un maladia
critico *sb* un persona qui scribe su opinion, p.ex.
crocus *sb* parve planta con flores in multe colores (per exemplo blanc e jalne) in le forma de campanas
cruciar *vb* (anque:) usar methodos que causa dolores physic de un altere persona
cryptic *adj* difficile a comprender, que coperi un message secrete
Cucunyan *sb, geogr* un nomine de un parve village typic, iste nomine face le gente rider
cucurbita *sb* fructo anque multo grande apte a esser mangiate si cocite. Durante alicun dies de novembre, le cucurbitas es taliante de un modo tal a representar, con un luce al interior, un facie particular
culinari *adj* que es relative al cocina, al maniera de preparar cosas a mangiar
culpabilitate *sb* stato de ille/illa qui es culpabile
cultura *sb* maniera de viver e ager de un certe gruppo de gente in un curte periodo, le resultatatos del activitates human e traditiones durante le tempores
cuna *sb* lecto de un nove nascite
cupa de banio *sb* receptaculo apte a continer aqua e usate pro lavar integremente le corpore
+curation *sb* action de curar, periodo pro render san un persona malade
+curation *sb* le action de render sanitate a un persona o animal malade.
 EXEMPLOS: Le patiente es in via de curation. Su curation es impossibile a creder
curato *sb* un homine religiose del fide ►catholic in un village
++curiose *adj* que/qui vole saper toto.
 EXEMPLO: Illa es si curiose que illa

sempre tocca le presentes pro saper que il ha in illos
+curiositate *sb* desiro de qui vole saper toto
+curiositate *sb* desiro de saper plus, sovente super qualcosa que non es clar o es secrete
cursa *sb* concurso ubi on compete pro arrivar le plus rapidemente per auto, bicyclo, cavallo o per currer
cygno *sb* un grande ave con longe collo, cognoscite pro su gratia sur le aqua
cylindro *sb* cappello nigre e alte que es usate pro le ceremonias
cypressso *sb* grande arbore o bosco sempre verde con folios in le forma de punctas que plus tarde deveni como scalias. Illo porta parve, ronde bacas

D

damnation *sb* le stato de ille qui ha facite le mal quando ille esseva vive e depost le morte ille debe sufferer le penas del ►inferno (inferno = le mundo sub terra ubi le personas mal va quando illes mori, opposite al celo)
danese *adj* que veni del pais ►Danmark
danese *sb* lingua parlate in le pais ►Danmark
danese *sb* un persona qui veni del pais ►Danmark
Danmark *sb geogr* pais vicin a ►Norvegia e ►Svedia
dauphin [dofang] *sb* le filio del rege qui debe devenir mesme le rege a un tempore (a pronunciar in ►francese)
deambular *vb* ambular un poco ci e la
decennio *sb* dece annos
deck *sb* le loco o superficie sur le qual on vade sur un nave
decoration *sb* le resultatato de crear

qualcosa belle

deduction *sb* resultado obtenite con un modo de racionar per le qual ab pensatas e ab observaciones de factos on debe necessarimente arrivar al veritate

deductive *adj* relative a modo de racionar per le qual – ab pensatas e a observaciones de factos – on debe necessarimente arrivar a resultados certe

defia *sb* corage de facer o dicer qualcosa contra alicuno

defiar *vb* haber le corage de facer o dicer qualcosa contra alicuno

definitive *adj* final, ultime

deformation *sb* cambio del forma original o natural, per exemplo destruyente de beltate

defuncte *adj* morite

defuncto *sb* un persona morite

+deliciose *adj* con un bon gusto

+deliciose *adj* delicate, multo bon e agradabile

demolir *vb* destruer

demone *sb* un anima o esser normalmente mal que adjuta le senior del mal

demonio *sb* un senior del mal, secundo alicun religiones

demorar *vb* esser in un loco, ubi un persona non vive sempre

dentella *sb* un sorta de textito suite

denunciar *vb* accusar alicuno de un action criminal presso le autoritate

derider *vb* rider (se) de

deserte *adj* sin homines o animales

+deserto *sb* un grande area multo poc habitate e sovente con multe sablo e nulle plantas. EXEMPLO: ►Sahara es un grande deserto in le nord de ►Africa

desperate *adj* que es plen de dolor e sin ulle spero

desperation *sb* condition de qui ha perdite omne spero

destination *sb* un loco al qual on debe arrivar

detective *sb* un persona qui solve crimines e mysterios

detector *sb* aparato o persona que discoperi qualcosa

devote *adj* fidel

++dextere *adj* direction, le opposite de sinistre. EXEMPLOS: Le policia demanda a dextere e a sinistre. Alcunos va verso dextere, le alteres verso sinistre

diabolic *adj* relative al ►diabolo (diabolo = senior del mal, secundo alicun religiones)

Diabolo *sb* le senior del mal, le opposite de Deo

diabolo *sb* le senior del mal, secundo alicun religiones

diamante *sb* petra mineral de carbon, de grande valor quando illo ha essite tractate

dje intercalar *sb* le extra die que es addite al ►calendario omne quatro annos como le 29 de februaryo

digne *adj* que merita honor, que es moralmente apte

dionaea muscipula *sb* nomine scientific de un parve planta que “mangia” insectos

Dieppe *sb*, *geogr* citate in le pais ►Francia in ►Europa

director *sb* chef de un firma

++discoperir *vb* apprender, trovar. EXEMPLOS: Io discoperiva que io non haveva plus de moneta. Columbo discoperiva ►America

+discoperta *sb* resultado quando on discoperi qualcosa

+discoperta *sb* qualcosa que on discoperi o ha discoperite

+discoperta *sb* action e resultado de di-

scoperir

++discorso *sb* un serie de parolas que on presenta a alcuno; un acto de presentar un thema o un opinion ante un publico. EXEMPLO: Ille presentava su discurso al grande publico in le sala, e omnes ascoltava attentivamente

disgratia *sb* evento que face damnos, que pote haber mal consequentias

+dishonorar *vb* remover le stato de honor de un persona o evento

+dishonorar *vb* perder su honor

dishonorate *adj* que/qui ha perditte su honor

disinrolar *vb* facer longe lo que esseva disponite in forma circular

dismontar *vb* remover

++disordine *sb* le contrari de ordine, le situation quando cosas non plus es bellemente arrangiate. EXEMPLO: Oh, qual disordine, tu debe arrangiar tu camera immediatamente ante que tu familia venira in un hora!

disparition *sb* action e resultatato de disparer

+dispersar *vb* disperger, facer partir in multe directiones differente

+dispersar *vb* facer partir in omne directiones. EXEMPLOS: Le vento dispersa le folios morte. Le policia ha dispersate le personas in le demonstration

+dispersar *vb* diffunder, mover in multe directiones differente al mesme tempore

displacer *vb* non placer

displumar *vb* mover plumas ab le corpore de un ave

disserrar *vb* aperir le serratura, p.ex. assi que le porta pote aperir

dissolver *vb* fortiar un corpore solide a formar un mixtura con un liquido

+distaccar *vb* non esser plus fixate

+distaccar *vb* remover

distraher *vb* render non attentive, facer perder le attention a lo que eveni

+doana *sb* quando on entra in un altere pais, personas official controla le bagage pro merces non permittite

+doana *sb* le controlo del frontiera que cerca, si on apporta merces que non es permittite

doanero *sb* persona qui controla al frontiera, si on apporta merces que non es permittite

doctor *sb* medico

dollar *sb* moneta usate in le pais Statos Unite de ►America

donar *vb* facer un dono

dose *sb* quantitate de un substantia; quantitate de un substantia apte a ob-tener un certe resultatato

dote *sb* un insimul de cosas e possessiones portate per le sposa al marito al momento del maritage

dracon *sb* animal de phantasia que vola e que manda foco ab le bucca

Drumgunniol *sb, geogr* village in le pais ►Irlanda in ►Europa

Dublin *sb, geogr* le capital del pais ►Irlanda in ►Europa

duc *sb* persona nobile, qui ha autoritate minus que un prince (prince = generalmente filio de un rege)

dupar se *vb* errar

E

++ebrie *adj* 1 qui ha bibite troppo de vino. EXEMPLO: Ille esseva completamente ebrie, quando ille retornava del festa. 2 folle. EXEMPLOS: Illa es ebrie de gaudio

eccentric *adj* foras le commun, bizarre

echographia [-k-] *sb* technica con le qual il es possibile vider lo que eveni in le corpore de un persona

economia *sb* **1** uso intelligente del moneta o de qualunque medio limitate facite per un pais, un familia, un persona. EXEMPLO: Le precios del merces augmenta e isto influentia le economia de tote le pais **2** action o plure actiones que face sparniar qualunque cosa. EXEMPLO: Io face economia assi le anno proxime io potera comprar un nove auto

ecu *sb* moneta ancian (pronunciate in francese)

Edinburgh *sb*, *geogr* citate de ►Scotia in le pais ►Grande Britannia

efficace *sb* effective

egoista *sb* un persona qui pensa e age solo pro su benes e interesses sin alicun attention al problemas del alteres

egyptie *adj* que es relative al antique ►Egypto (pais in le continente ►Africa)

eliminar *vb* remover, non facer plus exister, occider

+**emotion** *sb* sentimentos

+**emotion** *sb* sentimento forte

emotionante *adj* que da sentimentos forte

emover *vb* tocar per le sentimentos

empleato *sb* un persona qui ha un em-pleo

++**engio** *sb* le sentimento non agradabile que face como si le tempore passa multo lentamente

epilepsia *sb* maladia del systema nervose que se presenta periodicamente con non expectate perdita del conscientia e violente movimientos del musculos

episcopo *sb* capite religiose del ecclesia

episodio *sb* **1** parte de un serie **2** evento singular, sovente un in un serie

Equator un grande circulo del Terra o

de un planeta con le mesme distan-tias inter le polos

+**equinoctio** *sb* le tempore del anno quando le die e le nocte es equal-mente longe

+**equinoctio** *sb* evento per le qual le parte del die con le luce del sol dura quanto le nocte (circa le 20 de martio = equinoctio de primavera; circa le 22 de septembre = equinoctio de autumnno)

eremita *sb* persona qui, per un decision ligate al religion, vive in un loco lontan con poc o nulle contactos con le alteres

ergo *conj.* dunque

ericio *sb* un parve animal con quatro gambas, plen de spinas, que es active durante le nocte

eriger (se) *vb* devenir erecte, levar se

erumper *vb* exploder, devenir visibile

espaniol *adj* que veni del pais ►Espania in le continente ►Europa

espaniol *sb* le lingua parlate in multe pais, anque ►Mexico

espaventabile *adj.* que es relative a un timor violente e non expectate, causate per un sensation o per le vista de un periculo o de un damno

esser jubilante *vb* esser multo felice e critar de gaudio

essugar *vb* remover un liquido

estima *sb* opinion favorable, le conside-rar positivemente le qualitates de alteres o lo que es facite per alteres

estimabile *adj* que merita esser ben con-siderate per alteres

estive *adj* del estate

+**estraniero** *sb* persona qui es in un pais que non es le sue

+**estraniero** *sb* persona qui veni ab un altere pais, qui es estranier

+**estufa** *sb* un parve casa de vitro que es usate pro cultivar plantas, legumines

e vegetales

+estufa *sb* objecto usate pro calefacer un casa, un sorta de furno

+estufa *sb* un sorta de furno pro calefacer un casa

etruscos *sb* un populo que ante quasi 3.000 annos viveva in le nord de
►Italia

eucalypto *sb* arbore con origine del pais
►Australia, plus que centro metros alte

Europa *sb*, *geogr* le nomine de un continente

europæe *adj* que veni del continente
►Europa

evanescer *vb* perder le sensos, perder conscientia

evangelio *sb* texto sancte legite in le ecclesia

examinar *vb* studiar (profundemente).
EXEMPLO: Le policia examinava le tracias in le camera ubi on trovava le persona morte

exceptional *adj* que face exception, que es foras le commun, le ordinari

exclamar *vb* dicer multo fortemente e, a vices, assatis subito

excoriar *vb* vulnerar le pelle

excursion *sb* tour, parve viage local

exir *vb* ir ex (un loco), prender le exito

expeditor *sb* persona qui expedi in p.ex. un boteca

+experientiar *vb* vider, esser presente (a)

+experientiar *vb* haber experientia(s) (con)

experimentar *vb* observar un action natural o un situation create artificialmente al scopo de verificar un theoria

experimento *sb* observation de un action natural o de un situation create artificialmente con le scopo de verificar un theoria

+explorar *vb* examinar pro discoperir nove cosas o detalios. EXEMPLO: Quando un area o un pais non es cognoscite, on lo explora

+explorar *vb* examinar in detaglio

exponer *vb* offerer al vista, monstrar

expulsar *vb* facer partir

+extinguer *vb* finir brillar, cessar dar lumine o fortia

+extinguer *vb* facer cessar, stoppar

extraher *vb* prender, con uso de fortia, un cosa que es fixate in un altere

extraordinari *adj* ultra le ordinari

extremitate *sb* le puncto le plus distante

F

fabula *sb* conto de phantasia specialmente pro infantes

fabula *sb* conto de phantasia ubi il eveni factos non real, per exemplo le animales age como homines

++facer signos *vb* mover su manos in le aere pro dar un signal, sovente pro attraher le attention de alteres

factura *sb* nota sur le qual es scribite le amonta de moneta que on debe pagar

fago *sb* un arbore que cresce in areas con temperaturas non troppo alte e que porta un nuce a mangiar

fallimento *sb* resultado completamente negative de un action

falsificar *vb* 1 render false; 2 copiar qualcosa (como le moneta) al scopo de fraude

++famosè *adj* super le qual tote le mundo parla, multo ben cognoscite. EXEMPLO: Le vinos de iste citate es famosè pro lor bon gusto

fango *sb* terra miscite con multe aqua

fecundation *sb* union de duo cellulas, mascule e feminin, que da origine a un esser vivente

fecunde *adj* ric de nutrimento e con

- multe fructos
- fee** *sb* un creatura de phantasia representate como un femina multo belle qui ha poteres magic que illa usa pro facer bon actiones
- feminastra** *sb* puera o femina de qui on non parla ben
- fenò** *sb* le resto sic quando le granos ha essite removite del campo
- +**feretro** *sb* un longe cassa de ligno in le qual on placia un persona qui ha morite
- +**feretro** *sb* un receptaculo pro un persona morite
- feria** *sb* un mercato in un loco generalmente non claudite, que eveni periodicamente
- feriate** *adj* un die de vacantias; un die feriate es un die ubi on non labora
- feritate** *sb* le stato de esser fer
- ferrero** *sb* un persona qui labora le ferro
- ferryboat** *sb* un nave (plus grande) que crucia regularmente un mar o un laco e que transporta passageros, autos, trainos e/o merces
- fertilisante** *sb* material que on usa in le terra pro facer qualcosa crescer plus rapidemente
- fertilisar** *vb* dar nutrimento a plantas pro facer los crescer
- festear** *vb* facer festa
- festive** *adj* de festa. EXEMPLO: Un die festive es un die ubi on non labora
- fiasco** *sb* resultato completamente negative de un action
- fictional** *adj* que non es real ma veni del fiction
- fila** *sb* serie de personas, un detra le altere
- financiarì** *adj* **1** que pertine a tote le benes e le moneta possedite e usate pro un stato pro su activitate. EXEMPLO: In iste anno financiarì on pensa que le stato expendera multo pro construir nove scholas **2** que pertine al moneta usate pro comprar benes non physic que representa le proprietate de firmas, debitas. EXEMPLO: Le activitates financiarì sin regulas pote conducir al ruina del ►economia
- Finlandia** *sb* pais vicin a ►Norvegia e ►Svedia
- finnese** *adj* que veni del pais ►Finlandia
- Fionia** *sb* un grande insula in le pais ►Danmark
- flamingo** *sb* grande ave que ha longe gambas, grande becco e plumas rosee
- flanco** *sb* parte lateral del corpore
- flocco** *sb* un parve elemento del qual le nive consiste quando illo vade per le aere
- florar** *vb* haber flores sur le brancas
- +**florescer** *vb* haber flores sur le brancas
- +**florescer** *vb* facer o producir flores. EXEMPLO: Durante le estate floresce tote le rosas
- fluctuar** *vb* esser movite per le undas del mar, mover se a alto e a basso como le undas del mar
- foliar** *vb* tornar le paginar per hasardo
- follia** *sb* stato o condition de qui es folle
- forrage** *sb* mangiar pro animales
- fortificar** *vb* devenir plus forte
- fortunate** *adj* felice, con fortuna
- fossile** *sb* animal o vegetal vivente in tempores multo ancian que se ha plenate de substantias mineral e assi ha potite conservar su structura usque hodie
- frac** *sb* habito nigre de ceremonia que ha duo caudas
- fraga** *sb* bacas rubie de dulce gusto, bon con lacte
- +**fragmento** *sb* un del pecias de un cosa rumpite
- +**fragmento** *sb* parte de un cosa rumpite,

un quantitate minime
+franc *sb* aperte e directe
+franc *adj* directe, qui dice le veritate.
 EXEMPLOS: Illes habeva un conversation franc, proque illes non voleva celar qualcosa. Francamente, io non lo crede. Iste carne es francamente non es apte a mangiar. Io vole parlar francamente e presentar tote le factos
francese *adj* que veni del pais ►Francia in ►Europa
Francia *sb, geogr* pais in le continente ►Europa
frangia *sb* un ornamento pro vestimentos o altere textos facite per fillos longe o stricte pecias de equal longor
fraudator *sb* un persona qui face fraude, qui dupa
fremer *vb* esser agitate a causa de un forte sentimento
fructiero *sb* arbore con fructos
fructuose *adj* que da fructos, (*fig.*) que da resultatos
frustrate *adj* irate, disappunctate
fundator *sb* persona qui ha fundate qualcosa
funerales *sb, pl.* le ceremonia que es facite pro accompagner un persona morite al loco ultime ubi ille essera ponite
+fur *sb* un persona qui prende cosas que non es le sues sin demandar
+fur *sb* un persona non honeste qui prende o remove cosas de altere personas sin demandar
+fur *sb* persona non honeste qui prende lo que es le possession de un altere persona. EXEMPLO: Le fur prendeva le moneta del camera, ma le policia prendeva tosto postea le fur
furto *sb* action e resultado de furar
fusil *sb* un longe arma a foco general-

mente usate pro chassar
fusilar *vb* usar un arma de foco pro occider

G

galante *adj* gentil verso alcuno, con bon manieras
galantho nival *sb* planta con un branca 10-20 centimetros alte e con un sol flor blanc que verte a basso
Galles *sb, geogr* parte del pais ►Regno Unite in le continente ►Europa
galliniera *sb* un area pro gallinas
+ganiar su vita *vb* travaliar pro obtener moneta, assi que on pote viver
+ganiar su vita *vb* travaliar pro viver.
 EXEMPLO: Ille gania su vita como artista
ganiator *sb* le persona qui gania in un sport o joco e assi deveni le optime
garrule *adj* qui parla multo
++gaudio *sb* le sentimento que on ha, quando on ha recipite qualcosa que on ha longemente desirate.
 EXEMPLOS: Illa es folle de gaudio, proque illa hodie ganiava le concurso. Le gaudio del labor es importante, si on debe continuar pro annos. Illa brillava de gaudio – quasi como un sol. In su oculos esseva lacrimas de gaudio
gaudiose *adj* plen de gaudio
gazon *sb* le superficie de herba verde in le jardin
gemino *sb* quando un femina ha duo babies al mesme tempore, illes es geminos
gemma *sb* petra tractate como un joiel assi que su valor cresce
++general *sb* officiero multo alteamente placiante in le organisation militar
+genial *adj* que es relative a qui es extremamente intelligente

- +genial** *adj* con ideas brillante
- genicular** *vb* poner se sur le genus
- genio** *sb* character de certe contos de phantasia, que generalmente vive in un lampa a oleo e que satisface le desiros de qui ha possession del lampa
- +gentilessa** *sb* le stato de esser gentil
- +gentilessa** *sb* character de un persona qui es gentil
- gentilhomine** *sb* un homine nobile de nascentia, un homine de nobile sentimentos
- german** *adj* que veni del pais
▶Germania in ▶Europa
- Germania** *sb* *geogr* un pais in le continente ▶Europa
- germano** *sb* lingua parlate i.a. in le pais
▶Germania
- germano** *sb* un persona qui veni del pais
▶Germania in ▶Europa
- gesto** *sb* movimento facite con le mano, le bracios o le capite pro exprimer un pensata o un sentimento
- gigante** *sb* in le contos de phantasia un persona de statura altissime
- gigante** *adj* que ha grandissime dimensiones
- glande** *sb* le fructo de un arbore special fixate in un “tassa” de ligno
- glutinar** *vb* usar un massa dense ma liquide que pote ligar cosas que p.ex. ha rumpite
- grammophono** *sb* instrumento que face audir musica e canto registrate super un disco
- +granario** *sb* edificio de un ferma ubi on placia le grano
- +granario** *sb* edificio de un ferma ubi on placia le frumento secate
- +granfilia** *sb* le filia de mi infante
- +granfilia** *sb* le filia del filio o filia del persona mesme
- granfilio** *sb* le filio del filio o filia del persona mesme. EXEMPLO: Io es
▶granpatre hodie, io ha tres granfilios, que io ama multo
- granmatre** *sb* le matre de mi patre o de mi proprie matre
- +granpatre** *sb* le patre de mi matre o de mi proprie patre
- +granpatre** *sb* le patre del patre
- gratification** *sb* premio (sovente de moneta)
- gratis** *adv* sin pagamento, sin deber pagar
- grattamento** *sb* marca con signos plus o minus profunde in le material que monstra que illo ha essite usate
- +gravella** *sb* un massa de parve petras o granos de petras
- +gravella** *sb* material consistente de petras multo parve. EXEMPLO: Seque le sentiero de gravella al urbe
- gravellose** *adj* de multo parve petras o granos de petras, usate pro p.ex. construer stratas o coperir sentieros
- grec** *adj* que veni del pais ▶Grecia in ▶Europa
- +grege** *sb* un gruppo de animales, p.ex. capras, que se trova omnes in un loco
- +grege** *sb* un gruppo que se trova omnes in le mesme loco
- +grege** *sb* gruppo de animales que vive insimul. EXEMPLOS: On vide un grande grege de oves sur le campo. Le ▶pastor e su grege
- gregorian** *adj* de Gregorio, le nomine de un capite religiose
- grillia** *sb* barras alte (sovente de metallo) que circumfere p.ex. un castello e impedi gente entrar
- grimasse** *sb* un movimento non usual del musculos del facie que cambia le normal maniera de presentar se del facie
- grosse** *adj* grande e rude

grotta *sb* cavo natural que es sub terra o sub un montania

grumo *sb* un pecia de qualcosa in forma de un parvissime balla

+guai! *interj.* expression de fortia, “mi Deo!”

+guai! *interj.* expression de fortia: Que es isto?!? Ma que?!?

guarda del costa *sb* un sorta de policia qui guarda le mar

guardamoneta *sb* cassa secur con serratura pro guardar moneta

Guatemala *sb, geogr* le nomine de un pais vicin a ►Mexico

guitarra *sb* instrumento musical con sex cordas

gynecologo *sb* medico qui cura le organos particular del feminas

gypso *sb* un mineral que pote esser usate pro construir, quando aqua ha essite addite

gypso *sb* pulvere que, miscite con aqua e allora siccate, forma un massa solide que pote esser usate a p.ex. crear figuras. **EXEMPLOS:** Le homine creava un figura de gypso pro le ►museo. Le medico mitteva un bracio del juvene puero in le gypso

H

++haber vergonia *vb* sentir se mal, haber mal conscientia. **EXEMPLO:** Tu deberea haber vergonia super lo que tu diceva a illa heri

habitabile *adj* que pote esser habitate

++habitante *sb* un persona qui habita in un loco. **EXEMPLO:** Le habitantes del village faceva un grande festa

habituare *vb* accostumar, haber un habito

habituare se *vb* obtener le habito (de), accostumar se

hairon *sbi* grande ave que ha longe gambas e un grande becco

hallucination *sb* condition, generalmente de un persona malade, que causa le possibilitate de vider o audir qualcosa que non existe

hemispherio *sb* un del duo partes del planeta le Terra – un in nord, un in sud

heroic *adj* describe un action de un persona multo coragiose

hibernal *adj* del hiberno

hirundine *sb* un typo de un parve ave con un cauda partite in duo, e que vola rapidemente

homicidio *sb* le acto de occider un o plure personas

homogenee *adj* que es del mesme genere

Honduras *sb, geogr* le nomine de un pais in ►America Latin

+horizonte *sb* le linea ubi le terra o le mar sembla incontrar le celo

+horizonte *sb* le loco distante ubi on vide que le terra e le celo se incontra

++orologio *sb* un objecto que monstra le hora actual. Sovente on trova un orologio sur un ecclesia o in un station

orologio-braccialetto *sb* orologio que on porta sur le bracio

hostilitate *sb* action o sentimento de un inimico

++humilmente *adv* con respecto, como on se senti in un position inferior.

EXEMPLO: Ille labora humilmente con le tresores ancian

humiliare *vb* facer sentir vergonia a alicuno

hungare *adj* que veni del pais ►Hungaria in ►Europa

Hungaria *sb geogr* pais in le continente ►Europa

hypothesi *sb* idea que se developpa quando il non ha informationes certe super qualcosa, pro explicar lo que

es limitate como cognoscentias

I

idiota *sb* persona stupide

idolo *sb* statua que representa un deo

+ignorar *vb* non saper, non recognoscer. EXEMPLO: Le conductor del auto ignorava le lumine rubie e continuava sin stoppar

Illinois *sb, geogr* stato del pais ►Statos Unite de America

+illuminar *vb* accender le lumine a qualcosa assi que on pote vider lo

+illuminar *vb* dar luce

illusionismo *sb* arte de qui succede producir error del sensos que face pensar que lo que appare es ver

+imagine *sb* un un designo, un photo. EXEMPLO: Le imagines in le libro es ver arte

imbalsamar *vb* tractar con substantias particular corpores de homines o animales morite pro conservar los

immense *adj* enorme, sin fin, impossibile a creder

impar *adj* que non pote esser dividite per duo (p.ex. 1, 3, 5, 13, 149)

imperator *sb* persona supreme qui governa un pais

imperatrice *sb* le sposa del ►imperator

imposta *sb* un objecto generalmente de ligno que es al exterior de un fenestra

imprisonar *vb* clauder o mitter in un prision

improviseamente *adv* de un maniera non expectate o non attendite

inamorar *vb* facer nascer un sentimento de amor verso alicuno

inamorar se *vb* developpar amor le un pro le altere

inattendite *adj* sin attention, sin que on lo expectava

incatenar *vb* fixar per catenas

incendiar *vb* facer evenir un incendio

incenso *sb* substantia obtenite ab certe plantas que, ardite, produce un fumo e un odor; illo es usate, per exemplo, in le ecclesias

inclinare se *vb* facer un inclination

inconscientia *sb* non conscientia

incorrecte *adj* non correcte

+incredibile *adj* que on non pote creder. EXEMPLO: Il es incredibile que ille ganiava tote iste moneta in le concurso

+incredibile *adj* impossibile a creder

+independente *adj* libere e sin ligar se a alcuno o qualcosa

+independente *adj* que/qui non obedi a alteres, libere, que/qui non es ligate a alcuno o qualcosa. EXEMPLOS: Le jornal es independente del stato. Ille labora independentemente

India *sb* un pais in le continente ►Asia

indication *sb* signo non totalmente clar e obvie

indignate *adj* plen de ira per un action non juste

indignation *sb* forte sentimento negative que on senti verso lo que on pensa esser non juste

infantia *sb* etate del vita human inter le nascentia e dece-duo annos

+infelice *adj* non felice, povre

+infelice *adj* que/qui non es felice

infernal *sb* que es relative al ►inferno (inferno = le mundo sub terra ubi le personas mal va quando illes mori, opposite al celo)

inferno *sb* le mundo sub terra ubi, secundo certe religiones, le personas mal va quando illes mori, opposite al celo

infestar *vb* occupar un loco facente dannos al mesme loco e a personas

infidelitate *sb* action de qui non es fidel

- infilat** *vb* poner intra qualcosa
- infortuna** *sb* le opposite de fortuna, le stato quando on non ha fortuna
- ingeniero** *sb* persona qui face planos e dirige homines e medios pro construir edificios, naves, apparatus mechanic e electric etc.
- ingenue** *adj* de qui ha un modo de pensar e de ager simple
- ingranage** *sb* aparato mechanic que ha particularmente partes circular que face girar le un le altere
- ingrassar** *vb* mitter grassia de modo que un aparato mechanic pote mover se melio
- initiar** *vb* dar initio
- injustitia** *sb* action que es contrari al justitia, action non juste
- +innocente** *adj* que o qui es sin culpa
- +innocente** *adj* que/qui non es culpabile
- innocentia** *sb* manco de culpa
- +inquieta** *adj* non calme
- +inquieta** *adj* describe un persona qui non es calme, per exemplo quando su infantes es in retardo. EXEMPLO: Non audir del infantes le faceva inquiete
- inquietude** *sb* timor. EXEMPLO: Su maladia me da inquietude
- inrabiarse** *vb* esser prendite per le ira, sentir un sentimento violente contra alicuno o qualcosa
- insanguinar** *vb* baniar con le sanguine
- ++inseniamento** *sb* cosas que on aprende. EXEMPLO: Le inseniamento de interlingua in le schola attrahe multe alumnos cata postmeridie
- insignia** *sb* signo
- insipide** *adj* sin gusto. EXEMPLOS: Iste mangiar es insipide, on gusta nihil. Iste film es insipide
- insolite** *adj* ultra le normal, non comun
- inspector** *sb* un homine del policia de alte nivello
- instincto** *sb* sentimento con le qual on ha nascite pro saper que es bon a facer in le situation
- insultar** *vb* offender alicuno con parolas
- intelligentia** *sb* **1** le esser, le existente, anque solmente in spirito **2** capacitate de pensar, comprender, judicar
- intense** *adj* forte
- intensive** *adj* con energia concentrate
- interferer** *vb* miscer se, interromper
- interpretation** *sb* maniera de judicar o divinar le resultato de qualcosa
- interrogar** *vb* poner multe questiones pro facer clar que ha occurrite
- interrogation** *sb* le acto de poner multe questiones pro facer clar que ha occurrite
- intervallo** *sb* spatio de tempore inter duo actiones
- intromitter se** *vb* occupar se de affaires de alteres sin permission
- intruso** *sb* persona qui ha entrate in un loco sin permission
- inutile** *adj* que non es utile
- inutilmente** *adv* de un maniera non utile
- invasion** *sb* occupation de un terra de alteres con le fortia o entrante in illo in massa
- ++invenenar** *vb* dar veneno a alcuno qui pote devenir malade o morir
- ++invenenar** *vb* dar qualcosa a mangiar o biber que pote facer malade o occider. EXEMPLO: Ille essayava invenenar le rege, ma le rege non haveva fame e assi non mangiava le carne mal
- ++invention** *sb* cosa create per alcuno. EXEMPLO: Le invention del telegrapho ha ducite a communication multo plus rapide
- inventor** *sb* persona qui ha ideas pro crear nove cosas que usque allora non

existeva

inverse *adj* tornate, placiare in le direction opposite que normalmente

investigar *vb* facer un activitate pro cognoscer le veritate o como un facto ha evenite, specialmente in le campo criminal e del policia

investigation *sb* action facite per le policia pro trovar le probas de un acto criminal e le autor de ille acto

investigator *sb* un persona qui face un activitate pro cognoscer le veritate o como un facto ha evenite, specialmente in le campo criminal e del policia

+**invidia** *sb* forte desiro de haber qualcosa que un altere persona ha

+**invidia** *sb* sentimento negative de personas qui non accepta que alteres es ric, ha fortuna, successo o qualitates; un forte desiro de haber benes, material o non material, possedite per alteres

invidiar *vb* haber sentimento negative de personas qui non accepta que alteres es ric, ha fortuna, successo o qualitates; haber un forte desiro de haber benes, material o non material, possedite per alteres

+**invisibile** *adj* que non pote esser vidite, que on non succede vider

+**invisibile** *adj* que non es visibile

invitato *sb* un persona qui recipe un invitation

iride *sb* un evento de natura, ubi le lumine del sol e le pluvia crea un arco in colores sur le celo

Irlanda *sb geogr.* pais vicin a ►Grande Britannia in le continente ►Europa

ironia *sb* modo de exprimer se que da al parolas un senso contrari o diverse ab illo que appare a prime vista, con le scopo de un quasi celate burla

irridere un persona *vb* rider de un

persona

irritar *vb* crear un sentimento de esser irate o non contente

Islanda *sb, geogr.* un pais, que es un insula, con large relationes al altere pais ►nordic

isolate *adj* separate ab le resto

italian *adj* que veni del pais ►Italia in le continente ►Europa

italiano *sb* lingua parlate in le pais ►Italia

italiano *sb* un persona qui veni del pais ►Italia in le continente ►Europa

J

jaco *sb* legier mantello

jada *sb* petra verde usate pro facer obras de arte e ornamentos

jaguar *sb* animal salvage que vive in le continente ►America del Sud e curre rapidamente

Japon *sb, geogr* pais in le continente ►Asia, vicin al pais ►China

jardinage *sb* le travalio in le jardin.

EXEMPLOS: Le homine ama facer le jardinage. Ille conserva su utensiles de jardinage in le casa

jardinero *sb* un persona qui travalia in un jardin. EXEMPLO: Le jardinero prende cura del flores e assecura que le jardin sempre es belle

Jena *sb, geogr* citate in le pais ►Germania in ►Europa

joia *sb* un grande gaudio

joieleria *sb* un boteca que vende joieles

joieler *sb* le persona qui possede le boteca que vende joieles

+**jornalista** *sb* un persona qui scribe articulos in un jornal o labora pro comunicar novas in le television

+**jornalista** *sb* persona qui labora in un jornal e reporta super le novas

jorno *sb* die

juvena *sb* un juvene persona feminin
juventute *sb* un insimul de juvene personas. EXEMPLO: Le juventute ama musica plus forte

K

Killaloe *sb, geogr* village in le pais
►Irlanda in ►Europa

kiosque *sb* boteca minor que vende p.ex. jornales e magazines

L

laborator *sb* un persona qui labora

laboratorio *sb* loco que ha apparatus pro observar un action natural o un situation create artificialmente con le scopo de verificar un theoria

laboratrice *sb* un femina qui labora

++**lacerar** *vb* separar con fortia in plure pecias, mitter in pecias. EXEMPLO: Illa esseva irate e lacerava su vestimentos

lacrimar *vb* comenciar haber lacrimas in le oculos

Le Havre *sb, geogr* citate in le pais
►Francia in ►Europa

lamento *sb* debile sono que exprime dolor

lampa *sb* objecto que produce luce artificial usante substantias solide, liquide o gas ardite o electricitate

lampada *sb* objecto que produce luce artificial usante substantias solide, liquide o gas ardite o electricitate

landa *sb* area salvage

+**lanterna** *sb* un parve lampa

+**lanterna** *sb* un objecto generalmente con parietes de vitro e un flamma al interior apte a facer luce, un sorta de lampa

latin *adj* de un lingua parlate ante 1.000-2.000 annos e que ha livrate multe parolas al linguas moderne

latino *sb* un lingua morte que esseva parlate ante 1.000-2.000 annos e que ha livrate multe parolas al linguas moderne

latinoamerican *adj* que veni del marte del mundo situate inter ►America del Nord e ►America del Sud

latta de conserva *sb* latta o parve cassa de ferro in le qual on conserva nutrimento

++**laudar** *vb* dicer multe bon cosas super alcuno o qualcosa. EXEMPLO: Io vole laudar te pro tu sempre bon humor

lavage *sb* le action de lavar su vestimentos e panno de lino.

EXEMPLO: Pro illes isto esseva un ver lavage del cerebro. Hodie es le die de lavage. Tu debe usar le programma de lavage

++**lection** *sb* parte de un curso, inseniamento date per un professor. EXEMPLO: Le curso de interlingua consiste de dece lectiones

+**lector** *sb* un persona qui lege

+**lector** *sb* un persona qui lege un libro, un jornal etc.

lectura *sb* le action de leger

legenda *sb* un conto del tradition, de phantasia, relative a un thema generalmente religiose o a un heroe

Le Havre *sb, geogr* citate in le pais
►Francia in ►Europa

lente 1 *adj* le contrari de rapide, le contrari de un alte velocitate.

EXEMPLOS: "Avantia lentemente, per favor!" Le medico notava que le rhythmio del corde del patiente esseva lente 2 *sb* aparato optic.

EXEMPLO: Toto deveni plus visibile si on usa un lente como Sherlock Holmes pro facer le cosas plus grande

lente de agrandimento *sb* utensile que face le objecto que on regarda plus

grande assi que on pote vider le detalios

libreria *sb* un boteca que vende libros

limonero *sb* arbore con limones

Lincolnshire *sb, geogr* area in le pais

►Regno Unite

+**language** *sb* typo de lingua

+**language** *sb* maniera de parlar.

EXEMPLO: Presta attention a tu

language, assi que le professor non te ascolta!

++**lino** *sb* un insimul de vestimentos.

EXEMPLOS: Le sacco a lino immunde esseva plen. Illa arrangiava le lino de tabula ante le cena. In le hotel on cambia le panno de lino sur le lectos cata die

London *sb, geogr* citate, capital del pais

►Regno Unite in ►Europa

lucer *vb* dar o crear luce

lucide *adj* clar, con lumine, opposite a obscur

+**luminose** *adj* plen de lumine

+**luminose** *adj* que da le lumine assi que on lo vide quando il es obscur o nocte. EXEMPLO: Certe horologios ha numeros luminose, on los vide ben durante le nocte

+**lupo** *sb* animal salvage, parente del can, que mangia p.ex. oves

+**lupo** *sb* animal salvage que es simile a un can e sovente vive in un gruppo. EXEMPLOS: Le can critava como un lupo. Le patre legeva le conto super le lupo feroce pro su infantes in le vespere. Io ha un fame de lupo – io pote mangiar un medie vacca. Le homines exequeva un chassa de lupos. Attention, nos ha placiato un trappa de lupo in le foreste

M

macabre *adj* que face multe timor (per

le presentia de personas morite o de skeletos)

macellar *vb* occider un animal pro mangiar o vender le carne

macellero *sb* un persona qui prepara e vende pecias de carne animal

maculate *adj* con maculas

madame *sb* seniora (in ►francese)

mademoiselle *sb* senioretta (in ►francese)

++**maestro** *sb* (anque:) le persona qui possede p.ex. un molino a vento

++**maestro** *sb* chef; professor.

EXEMPLOS: Ille es le maestro del casa. Le maestro de schola esseva un homine que omne le alumnos amava. Illa es sempre maestro del situation – nihil pote facer la tremar

maga *sb* un femina qui pote facer magia

magazin *sb* medio de information que es publicate non cata die, ma cata septimana, cata mense etc.

magnific *adj* multo belle; de multo alte qualitate. EXEMPLO: Mi amor, iste vespere ha essite magnific

+**mago** *sb* un homine qui pote facer magia

+**mago** *sb* persona qui usa le magia

+**magrir** *vb* devenir (plus) magre

+**magrir** *vb* perder peso, devenir plus magre. EXEMPLO: Le nove mangiar la ha magrite de tres kilos

majordomo *sb* le chef de illes/illas qui face labores domestic in un casa como mestiero

majoritate *sb* le plus grande parte

malado *sb* un persona qui ha un maladia

malitiose *adj* con mal intention

Malta *sb* un pais e insula inter le continentes ►Europa e ►Africa

maltese *adj* que veni del pais e insula

►Malta inter le continentes ►Europa e ►Africa

mangiamuscas *sb* un del nomines com-

- mun de un parve planta que “man-gia” insectos
- mangiator de formicas** *sb* animal sin dentes que captura formicas con un longe lingua e mangia los
- +**manica** *sb* le textito de p.ex. un camisa que coperi plus o minus le bracios
- +**manica** *sb* le textito de p.ex. un camisa, un jachetta que coperi plus o minus le bracios
- +**manica** *sb* utensile que le policia fixa sur le manos de criminales pro evitar que illes escappa
- manual** *adj* que se face con le manos, con le labor physic
- mappa** *sb* un desegno que monstra detalios de un pais o un area
- marcha, poner in** ~ [-sh-] comenciar mover se
- +**marchar** [-sh-] *vb* vader, ambular
- +**marchar** [-sh-] *vb* currer; vader, ir a pede
- ++**marina** *sb* le loco ubi parve naves resta quando illos non es sur le mar
- marinero** *sb* un persona qui labora super un nave
- ++**maritar** *vb* trovar un sposa o sposo.
EXEMPLO: Le juvenes se maritava in un ecclesia
- marmore** *sb* typo de petra multo dur e belle que es usate pro figuras, superficies de tabulas etc.
- marmore** *sb* petra multo dur e belle in le qual on pote secar o taliar pro construir. EXEMPLOS: Le figura in le grande sala es facite de un bloco de marmore. Tote le solo es un imagine de marmore
- +**masca** *sb* ornamento que coperi totalmente o in parte un facie assi que un persona non pote esser recognoscite. Le masca total ha foramines pro le oculos e le bucca, illo que coperi in parte le facie ha solmente foramines pro le oculos
- +**masca** *sb* vestimento que coperi le facie total o in parte e con apertura pro le oculos, usate como parte de un costume
- mascara** *sb* ornamento que coperi totalmente o in parte un facie assi que un persona non pote esser recognoscite. Le mascara total ha foramines pro le oculos e le bucca, illo que coperi in parte le facie ha solmente foramines pro le oculos
- mason** *sb* un persona qui construe materialmente casas, muros, usante p.ex. briccas, cemento etc.
- maturar** *vb* devenir matur
- medic** *adj* que concerne le medico o le medicina
- mediedie** *sb* le tempore a 12 horas del die
- mediestate** *sb* le tempore in le medio del estate, quando le dies es le plus longe
- medienocite** *sb* le tempore a 24 horas del nocte
- +**memorable** *adj* a memorar
- +**memorable** *adj* que on memora durante longe tempore, que vale esser memorate. EXEMPLO: Nos habeva un vespere memorable heri
- mental** *adj* que es relative al mente
- +**mentitor** *sb* un persona qui non dice le veritate
- +**mentitor** *sb* un persona qui dice mentitas
- merabilia** *sb* un multo bon resultato o evento non expectate. EXEMPLOS: Le septe meravillas del mundo non existe plus. Cognosce tu le libro “Alice in le Pais del Meravillas”?
- mercante** *sb* persona qui vende cosas
- Mercedes** *sb* nomine de un typo de auto
- merger** *vb* natar sub le superficie del mar, natar sub aqua

- merla** *sb* un ave totalmente nigre con un becco jalne
- mesmeric** *adj* que es relative al ►mesmerismo
- mesmerisar** *vb* usar le ►mesmerismo pro portar un persona in un stato de non conscientia
- mesmerismo** *sb* theoria e cura fundate sur le magnetismo animal e mineral (magnetismo = proprietate del materia de attraher materiales como le ferro; magnetismo animal = anque le animales e le homines haberea un magnetismo)
- messagero** *sb* un persona qui debe portar un message o un nova
- meteorologic** *adj* que es relative al observationes e al studio del presentia de sol, nubes, pluvia, vento, nive, temperatura del aere in un certe loco
- mexican** *adj* que veni del pais ►Mexico
- Mexico** *sb, geogr* un pais calide inter le continentes ►America del Nord e ►America del Sud
- micre** *adj* parve
- micrissime** *adj* multo parve
- microphono** *sb* aparato que collige le sonos, parolas e musica e los face apte p.ex. a esser registrate
- millia** *sb* ancian mesura de distantia, circa quatro kilometros
- millimetro** (abbreviate **mm**) *sb* unitate de mesurar distantias. Un metro = mille millimetros
- millionario** *sb* persona qui ha multe miliones de moneta, qui es multo ric
- minimal** *adj* multo parve o limitate, minime, de un minimo
- mirar** *vb* vider, reguardar attentivemente
- misericordia** *sb* pietate
- Misiones** *sb, geogr* area in le pais ►Argentina ubi Quiroga pone le scena de su multe contos
- miss** *sb* senioreta (in lingua ►anglese)
- +missa** *sb* ceremonia religiose
- +missa** *sb* le servicio religiose del ecclesia
- mission** *sb* carga precisamente describe que anque pote esser secreta
- missionario** *sb* homine religiose qui cerca diffunder su fide inter illes qui ha un altere fide o non ha ulle fide
- Mithra** *sb* deo adorate in le tempore pasate
- mnemonic** *adj* que es relative al memoria
- +moderar** *vb* facer le sonos minus alte
- +moderar** *vb* diminuer
- +molinero** *sb* le persona qui labora in le molino
- +molinero** *sb* persona, qui ha e labora in un molino, sovente con le production de farina
- monguculo** *sb* **1** berillos con un sol parte e un sol lente; **2** persona qui ha solmente un oculo
- monsieur** *sb* le titulo de per exemplo un nobile
- monsieur** *sb* senior (in ►francese)
- monstra** *sb* le acto de monstrar, exemplo
- monstravento** *sb* instrumento sovente placiante sur le tecto que monstra de ubi veni le vento
- +monstro** *sb* animal multo enorme o terribile. **EXEMPLOS:** Oh, il ha un monstro sub mi lecto! Le conto tracta de un monstro a duo capites. Le passageros del nave videva un monstro in le mar
- +monstro** *sb* esser vivente que ha un aspecto horrible, o que ha un modo de ager e pensar horrible
- monstruose** *adj* que es relative a un monstro (esser vivente que ha un aspecto horrible, o que ha un modo de ager e pensar horrible)

Montana *sb, geogr* stato in le pais ►Statos Unite de America

moribunde *adj* que va a morir

++**morir** *vb* non plus viver, finir.

EXEMPLOS: Le homines moriva de fame in le pais sic. Isto es si amusante que io es super le puncto de morir de rider

+**mortal** *adj* relative al morte

+**mortal** *adj* relative al morte, que face morir

motivo *sb* imagine

motocycletta *sb* vehiculo a motor que ha duo rotas

+**mulger** *vb* prender le lacte de un vacca o de un capra

+**mulger** *vb* tirar le lacte de un vacca o un capra. EXEMPLO: Le fermero sempre usa un situla de mulger

mulo *sb* un animal que es le resultato del union de un cavallo e de un ►asino.

On dice que un mulo ha un character multo special e que illo es difficile a tirar

multitude *sb* multe cosas o personas

mumia *sb* corpore de persona morite conservate con substantias particular e coperite con stricte e longe pecias de panno

mundar *vb* nettar, assecurar que toto es in ordine e munde

mundial *adj* del mundo

murmurar *vb* dicer o parlar a voce multo basse assi que on quasi non pote audir lo

musculose *sb* que ha musculos forte e evidente

museo *sb* loco o edificio ubi es colligite obras de arte pro presentar los al publico e eventualmente conservar los pro le futuro. EXEMPLOS: Nos ama ir al museo. Le guida de museo narra in un maniera vivente

musicar *vb* sonar musica

mustachio [-ch-] *sb* un parve barba supra le labios e sub le naso.

EXEMPLOS: Le homine vole rasar se le mustachio. Le altere homine se lassa crescer le mustachio

mutilato *sb* persona qui ha essite gravemente vulnerate in un guerra o in un accidente e ha perditte un parte del corpore (ex. mano, bracio, gamba)

myrrha *sb* substantia prendite ab un arbore que ha un odor forte

myrtillo *sb* parve bacas blau-nigre de bon gusto

mysterio *sb* qualcosa que non es normal o que on non comprende, un facto que non es clar. EXEMPLO: Isto es un mysterio pro me – de ubi veni iste sono? Isto es un ver mysterio

+**mysteriose** *adj* que es un mysterio, que non se explica e non es comprehendite per le mente human

+**mysteriose** *adj* con mysterio(s)

N

nano *sb* persona de statura multo basse

nappa *sb* insimul de filis de seta, de lana o de coton, unite a un textito como ornamento

narration *vb* action, resultato e modo de narrar

narrator *sb* persona qui narra, specialmente un conto

naufragio *sb* perdita total de un nave a causa de un tempesta o de un altere accidente

++**nebula** *sb* vapores de aqua

++**nebula** *sb* pluvia fin que impedi vider. EXEMPLO: Le nebula es forte, il es periculose conducir su auto iste matino

Nederland *sb geogr* un pais in le continente ►Europa

nederlandese *sb* un persona qui veni del pais ►Nederland in ►Europa

negar *vb* responder “no”; refusar de recognoscer como existente o como ver lo que es considerate existente o ver per alteres

Nenagh *sb, geogr* citate in le pais ►Irlanda in ►Europa

nepote *sb* le filio del filio

Nevada *sb, geogr* stato in le pais ►Statos Unite de America

New York *sb, geogr* citate in le pais ►Statos Unite de America

nido *sb* le habitation, construite de parve brancas e herba, ubi le aves vive e dormi

nigressa *sb* le situation quando toto es nigre o obscur, i.e. il es nocte

nordic *adj., geogr* que veni de o pertine al parte del mundo ubi se trova le pais ►Islanda, ►Danmark, ►Norvegia, ►Svedia e ►Finlandia

Norvegia *sb, geogr* un pais vicin a ►Svedia e ►Danmark

norvegiano *sb* un persona qui veni del pais ►Norvegia

nos, nostre *pron.* (anque:) le maniera in le qual un rege parla de se mesme

notario *sb* homine de lege qui se occupa de testamentos e accordos scribite

+**novella** *sb* un breve historia

+**novella** *sb* conto que non es troppo longe

novella criminal *sb* conto super un crimine

nutar *vb* facer un inclination con le capite pro monstrar que on vole dicer “si”

O

obligar *vb* fortiar, non haber altere possibilitates

obscurar *vb* devenir obscur

oca *sb* grande ave corpulente, sovente con plumas blanc o gris, con un collo longe e assatis longe gambas

oceano *sb* mar

occisor *sb* un persona qui occide alicuno

officio postal *sb* edificio in le qual on pote comprar timbros e inviar su litteras

++**oleo** *sb* materia grasse que on usa pro cocinar. EXEMPLOS: Il ha oleo mineral e oleo vegetal. Le homine pingeva al oleo. Le lampa a oleo ha un lumine forte e clar. Ille jectava oleo super le foco

oliva *sb* fructo con un nucleo que contine un oleo usate pro cocinar

omelette *sb* un platto multo cognoscite consistente de ovos battite e frite

opposito *sb* qualcunque cosa contrari a un altere. EXEMPLO: Le ben es le opposito del mal

orangiero *sb* arbore con oranges

orang-utan *sb* un grande simia con capillos brun-orange que vive in le forestes del insulas ►Borneo e ►Sumatra

orchestra [-k-] *sb* gruppo de personas qui sona instrumentos de musica

originar *vb* haber su origine

++**origine** *sb* le base, le fonte. EXEMPLO: In le origine del tempores il habeva vulcanos e grande animales salvage que non existe plus. Iste libro es de origine ancian

orlo *sb* le parte le plus ulterior de un superficie

ornamentar *vb* placiarse pro dar un aspecto belle

orphano *sb* persona, generalmente multo juvene, al qual ha morite le patre e/o le matre

ostiero *sb* un persona qui como mestiero es ante le porta de entrata de un edificio

P

Pacifico *sb, geogr* un grande mar vicin a
►Mexico

page *sb* un juvene homine in servicio
pro servir un senior o un rege (a
pronunciar in ►francese)

+**paisano** *sb* un persona qui cultiva le
terra e possede un ferma

+**paisano** *sb* un persona qui habita in le
campania e cultiva le terra

palatio *sb* un grande edificio

palea *sb* le resto del grano sur le agro
quando on ha prendite le partes que
on pote mangiar

palma *sb* un arbore recte de usque 50
metros sin brancas e con grande
folios in le summitate, illo normal-
mente cresce in areas calide

palude *sb* terra coperite con aqua ric de
plantas

Panama *sb, geogr* un pais in le conti-
nente ►America del Sud

panna *sb* accidente

panna de pneu *sb* accidente durante le
qual le aere dispare del pneu

pannello *sb* pecia de texito que on usa
pro le naso, si on es malade

pannello de naso *sb* un pecia de tela que
es usate pro sufflar se le naso

+**panorama** *sb* un vista complete in
omne directiones

panorama *sb* vista super un grande area

papagai *sb* ave con plumas de multe
colores, certe papagais pote anque
repete parolas

papilion *sb* insecto con grande alas
sovente in forte colores belle e un
corpore magre

papilion *sb* tenue insecto del die con
large alas sovente in multe colores

papiro de identitate *sb* papiro que
prova que on es le persona que on

dice esser

pappa *sb* cosas a mangiar, parola
specialmente usate pro le infantes

paradiso *sb* un loco in le celo ubi on
sempre es felice post le morte,
secundo alcun religiones.
EXEMPLOS: Illes es in paradiso. Isto
es le paradiso sur terra. Illa sta al
porta del paradiso

Paraguay *sb, geogr* pais in le continente
►America del Sud

paralysate *adj* impossibile a mover se

Paraná *sb, geogr* fluvio que es in le
continente ►America del Sud

Paris *sb, geogr*: le nomine del capital in
le pais ►Francia in ►Europa

participar *vb* prender parte in

parto *sb* action de dar nascentia a un
infante

parturir *vb* dar nascentia a un infante

pascer *vb* mangiar le herba pro nutrir se.
EXEMPLO: Le vaccas pasce sur le
prato

++**passaporto** *sb* un documento in
forma de un libro con su nomine e
photo, que on porta con se, quando
on visita altere pais

passere *sb* un ave, 14-15 cm longe, con
un stomacho de color legier e un
dorso brun. Le masculo ha un parte
gris sur le capite e nigre sur le
pectore

passionate *adj* quando on ha un forte
interesse e amor pro qualcosa

pastisseria *sb* boteca ubi on vende cosas
dulce

pastor *sb* un homine religiose qui
prende cura del ecclesia

+**pata** *sb* le pede de un animal.

EXEMPLOS: Le can da le pata. Le
catto vade a quatro patas. Le patas de
can es molle

+**pata** *sb* le gamba de un animal

paternal *sb* in le maniera como un patre

- patrono** *sb* un persona, qui possede qualcosa
- pavilion** *sb* edificio minor pro usos particular, sovente in le jardin
- pavimento** *sb* le superficie de un camera sur le qual on va a pede
- +pavor** *sb* timor
- +pavor** *sb* timor, un sensation sentite per un persona qui es espaventate. EXEMPLOS: Ille ha pavor de parlar ante un publico. Illes sentiva un grande pavor. Illa regarda le evento sin pavor. Le homine prendeva pavor del can
- +pavor** *sb* sentimento negative verso un cosa, un persona que on pensa esser periculose o apte a facer damnos
- peculiar** *adj* estranie
- pedon** *sb* persona qui va sur su pedes
- pellicia** *sb* capillos que coperi un animal
- pendente de glacie** *sb* un pecia de glacie que pende de p.ex. le tecto e es formate per aqua que gela quando illo gutta a basso
- pensionario** *sb* persona o animal qui/que habita con uno
- pensionato** *sb* persona qui recipe un amonta de moneta cata mense proque ille es ancian, ha superate un certe etate e non pote plus laborar
- penultime** *adj* que es ante le ultime
- perciper** *vb* haber le sentimento (de), comprender
- percuter** *vb* colpar con violentia un persona con mano, pede o un objecto
- perforate** *adj* con un o plus foramines
- perforation** *sb* le evento que ha create un o plure foramines
- +perfumo** *sb* odor agradabile; anque: un liquido con un bon odor usate pro le corpore
- +perfumo** *sb* liquido de odor
- peripheria** *sb* le parte exterior de un centro
- +perrucca** *sb* capillos false arrangiate con pectine e brossa
- +perrucca** *sb* un copertura con capillos false o genuin usate per personas sin capillos o pro apparer, assi que on non pote esser recognoscite immediatamente, per exemplo a un festa. EXEMPLO: Le homine porta un perruca
- persequer** *vb* sequer sempre a un distantia non troppo grande
- +personage** *sb* **1** un persona qui age in un film o in un conto **2** un persona importante
- +personage** *sb* persona de phantasia qui age in un conto, in un film o in un pecia pro le theatro
- petrificar** *vb* facer devenir un petra
- petrosilio** *sb* herba con forte gusto con folios finmente dividite e flores verde-jalne usate in suppas e sur patatas fresc
- phantasma** *sb* le umbra de un persona morite que on crede vider
- +phantastic** *adj* del natura del phantasia, quasi impossibile a creder
- +phantastic** *adj* grande e belle como in le phantasia
- +phantastic** *adj* relative al phantasia
- pharaon** *sb* titulo del reges del antique
►Egypto
- pharmacista** *sb* persona qui vende medicinas
- philippin** *adj* que veni del pais le Philippinas
- Philippinas** *sb, geogr* un pais situate in
►Asia proxime a ►Japon
- photo = photographia** *sb*
- photo** *sb* forma breve de photographia
- photographiar** *vb* prender photographias
- photographo** *sb* un persona qui face photographias
- picco** *sb* puncta, summitate, le puncto le

- plus alte de un monte
- pictor** *sb* un persona qui pinge obras de arte o qui pinge le muros p.ex. de un casa
- piliar** *vb* robar, remover tote le cosas e curren via con illos
- pilo** *sb* un objecto que es como un capillo e que coperi le corpore del homines e de multe animales
- pilula** *sb* medicamento solide generalmente circular de parve dimension
- piscator** *sb* un persona qui captura pisces in le mar, in un laco o in un fluvio
- pistola** *sb* un arma a foco apte a occider o vulnerar
- placa** *sb* signo
- placard** *sb* signo plus grande con un texto e/o un photo
- placnto** *sb* action e resultado de plorar
- plumar** *vb* remover le plumas de un ave.
EXEMPLO: Illa plumava le gallina
- pluviose** *adj* con pluvia, plen de pluvia
- poeta** *sb* un persona, qui scribe poesia
- pois** *adv* postea
- pois que** *adv* proque
- policieri** *adj* relative al policia, al solution del crimines
- policier** *adj* que ha relation al policia
- policiero** *sb* un persona qui labora in le policia
- ++pollice** *sb* le prime digito del mano e le plus grande. EXEMPLO: Le baby sugeva su pollice
- polytheista** *sb* persona qui crede in le existentia de multe deos
- portabagages** *sb* le loco sovente retro in le auto, ubi il ha spatium pro placiar cosas que on vole transportar
- portal** *sb* un grande porta o entrata
- portamoneta** *sb* un objecto intra le qual on pone moneta
- portico** *sb* parte de un edificio a nivello del solo, coperite completamente o in parte aperite, appoiate per barras circular o per palos, que ha function de ornamento o de passage
- portrait** *sb* un imagine de un persona generalmente pingite
- postal** *adj* que concerne le posta.
EXEMPLOS: Officio postal. Servicio postal. Cassa postal. Carta postal. Adresse postal. Sacco postal
- povressa** *sb* condition de qui es povre
- Praga** *sb, geogr* le nomine del capital in le pais ►Republica Tchech in ►Europa
- +prato** *sb* un pecia de terra con herba usate pro per exemplo dar mangiar a animales domestic
- +prato** *sb* un pecia de terra in le campania, normalmente coperite per herba
- +prato** *sb* un pecia de terra con herba.
EXEMPLO: Le vaccas va sur le prato e mangia le herba
- +precise** *adj* exacte
- +precise** *adj* clarmente determinate, exacte. EXEMPLOS: Incontra me a duo horas precise. Tu debe traducer precisemente pro non perder le senso del parolas
- precoce** *adj* que es matur ante le tempore normal
- preferibilemente** *adj* que es a preferer
- prenatal** *adj* que es ante le nascentia
- prendemuscas** *sb* un del nomines commun de un parve planta que “mangia” insectos
- prender un bano de sol** *vb* seder in le sol pro devenir brun in le pelle
- preoccupar** *vb* haber in mente pensatas que crea dubita, stato anxie o timor
- prepotente** *adj* qui vole affirmar su voluntate super le alteres
- presagio** *sb* un factio que permitterea divinari un evento futur
- presagir** *vb* dicer que on expecta va occurrer tosto

- prescription** *sb* un lista de medicinas scribite per un medico
- +**presentation** *sb* action con le qual duo o plure personas face cognoscentia dicente lor nomines
- +**presentation** *sb* action o resultado e modo de presentar/monstrar
- pressapapiros** *sb* objecto que tene le folios firme
- +**prestidigitation** *sb* le arte e technica de qui face amusante spectaculos de jocos apte a dupar alteres
- +**prestidigitation** *sb* arte de producer illusiones per le habilitate del manos, per medios optic o mechanic (illusion = error del sensos que face pensar que lo que appare es ver)
- prestidigitator** *sb* persona qui face ►prestidigitation
- prestre** *sb* un homine religiose
- presumption** *sb* pensata super qualcosa que on expecta ma non sape precise-mente
- presumptuose** *adj* qui ha un grandissime e non justificata opinion de mes-me se
- pretendente** *sb* persona qui volerea haber qualcosa
- previder** *vb* divinar un evento futur
- prevision** *sb* action e resultado de previder (divinar un evento futur)
- primaveral** *sb* del primavera
- primo** *adv* como le prime (passo)
- primogenito** *sb* le prime infante que nasceva
- +**prince** *sb* le filio del rege e del regina
- +**prince** *sb* persona de rango multo elevate, per exemplo le filio de un rege. EXEMPLOS: Hamlet es le prince de ►Danmark. Ille vive como un prince
- principio** *sb* 1 base de un religion, un scientia, un theoria 2 origine, initio
- +**prison** *sb* un loco ubi personas es placiante sin le possibilitate de partir, quando illes ha facite qualcosa mal. EXEMPLO: Ille es mittite in le prison pro haber robate le banca
- prisionero** *sb* un persona qui non pote sortir de un loco proque ille es capturate e mittite in prison
- procedimento** *sb* serie de actiones pro attinger un scopo o resultado
- procedura** *sb* processo de production
- procurar se** *vb* assecurar que on ha (qualcosa)
- +**profitar** *vb* usar le occasion (pro)
- +**profitar** *vb* usar le occasion pro facer qualcosa
- promenada** *sb* tour a pede
- +**promenar** *vb* ambular, vader
- +**promenar** *vb* ir a pede, vader
- propender** *vb* esser favorabile verso alcuno o qualcosa. EXEMPLO: Io propende pro un solution pacific del question
- proprietario** *sb* un persona qui possede qualcosa
- prosperare** *adj* felice, plen de fortuna
- protective** *adj* habente le effecto de o inclination a proteger
- protectrice** *sb* femina qui protege alcuno o qualcosa
- Provence** *sb, geogr* le area in le sud de Francia, ubi es situate molinos
- prudentia** *sb* modo de ager de qui es prudente
- psichiatro** [-k-] *sb* medico qui se occupa del sanitate del mente
- psychologia** [-k-] *sb* scientia que studia le functiones consciente e non consciente del mente human
- pulpito** *sb* area in alto del qual le homine religiose parla al altere personas in le ecclesia
- pulverose** *adj* que es plen de pulvere
- punctar** *vb* poner un objecto in direction de un certe puncto

puncturate *adj* con foramines e aperturas. EXEMPLO: Le pneu del auto esseva puncturate e debeva esser cambiate

purgatorio *sb* le loco ubi le animas del personas morte, secundo alicun religiones, es punite durante un certe tempore ante ir al celo

purification *sb* le processo de devenir munde e pur

+**puteo** *sb* un apertura in le terra pro obtener aqua, in le dies ancian per medio de un situla

+**puteo** *sb* apertura excavate in le terra, sovente circular, anque profunde, usate pro attinger aqua

puter *vb* haber un mal odor

Q

quartiero *sb* un parte de un citate

quarto *sb* un de quatro partes de un total; 15 minutos de un hora

quincalieria *sb* boteca que vende i.a. utensiles

quotidian *adj* de cata die

R

radiar *vb* jectar lumine o radios

ramo *sb* branca (de un arbore)

rana *sb* animal sovente verde que coaxa e habita in aqua

ravina *sb* profunde fractura in le terra con parietes que descende multo in basso

reception *sb* le loco ubi personas qui vole habitar in un hotel va pro obtener le clave

receptor *sb* le parte de un telephono in le qual on parla (e non audi)

regular *vb* ir a retro

recuperar *vb* haber de novo lo que ja habeva essite nostre e que nos habeva perditte

+**recluder** *vb* placiari un persona o animal in un camera e clauder le porta

+**recluder** *vb* serrar le porta quando on mesme es in le camera

recluder se *vb* clauder le portas detra se e remaner in casa sin aperir

recoltar *vb* prender le fructos de un arbore

recomenciar *vb* comenciar de novo

recomprar *vb* comprar de novo

reconstruer *vb* construer de novo

regular *vb* ir a detra. EXEMPLOS: Le cavallo recula. Le auto recula. Non avantiar es regular

+**redactor** *sb* un persona qui redige p.ex. articulos in un jornal

+**redactor** *sb* chef del redaction

reduplar *vb* facer (qualcosa) duo vices plus grande o plus forte

reflecter *vb* jectar retro (p.ex. radios del sol)

+**region** *sb* un grande area de terra, sovente un parte de un pais

+**region** *sb* un parte de un pais

registrator *sb* aparato que collige voces, sonos e/o imagines super un disco, film o un altere medio

reinviar *vb* inviar de novo; retornar. EXEMPLO: Ille reinviava le pacco, proque ille non habeva ordinate iste libros

relievo *sb* parte que veni foras ab un plano

remo *sb* longe pecia de ligno que, mittite in le aqua e movite, servi pro facer avantiar un barca

renunciar *vb* stoppar sin haber obtenite su scopo; mover retro

reparaossos *sb* un persona qui, sin esser un medico, cura le ossos rumpite

repentir *vb* sentir regret de haber o non haber facite un cosa

reprender *vb* prender de novo, prender

- retro (a se)
- reptar** *vb* reper
- reputation** *sb* le maniera in le qual alteres judica un persona o un cosa
- requesta** *sb* demanda
- resignation** *vb* le action de acceptar contra proprie voluntate ma con patientia
- resister** *vb* combatter assi que le inimico non avantia
- resolute** *adj* determinate
- respectivamente** *adv* sia ... sia ...
- restabli** *vb* (anque:) colliger de novo
- restituer** *vb* dar a alicuno lo que ille antea ha date o ha perditte
- resurrection** *sb* action que porta alicuno ab le morte al vita
- retardar** *vb* facer qualcosa devenir plus tarde que normalmente
- reticulate** *adj* in le forma de quadratos marcate per lineas vertical e horizontal sur un folio de papiro.
EXEMPLO: Un grande folio de papiro reticulate
- retener** *vb* stoppar, non facer qualcosa
- retrovar** *vb* trovar lo que on antea ha perditte
- +**revelar** *vb* facer cognoscer a alteres lo que es secreta, celate o ignorate
- +**revelar** *vb* remover le vela assi que on discoperi qualcosa que debeva esser secreta
- +**revelar** *vb* mover le vela de qualcosa, assi que omnes pote vider e discoperir que il ha sub illo (anque *fig.*)
- revelation** *sb* action e resultado de facer cognoscer a alteres lo que es secreta o celate
- +**revenir** *vb* retornar, venir retro
- +**revenir** *vb* venir de novo, retornar
- reverentia** *sb* le action de un femina qui – pro monstrar honor – face un inclination
- reverso** *sb* le latere opposite del fronte
- +**revolution** *sb* cambio del systema de stato
- +**revolution** *sb* cambio del systema de stato generalmente obtenite con actiones violente
- rheubarbero** *sb* un planta con grande e large folios spisse e verde portate per longe “brancas” de color rubie que cresce directemente del radice e que pote esser usate in repastos
- rheubarbero** *sb* un planta con grandissime folios verde e parve flores, e cuje ►pedunculos (= le “brancas” sur le quales cresce le folios) acide es usate in tortas
- rheuma** *sb* maladia que face difficile respirar normalmente per le naso, sovente causate per frigido
- ricchezza** *sb* cosas de grande valor; condition de qui ha multe moneta e proprietates (per exemplo casas, terras, joielles etc.)
- ridiculisar** *vb* facer devenir un persona, un facto o qualcosa un subjecto a rider
- risada** *sb* acto e modo de rider
- ritual** *sb* un ceremonia religiose
- roba** *sb* (anque:) vestimento usate per homines de certe professiones
- robamento** *sb* le acto de robar cosas
- robator** *sb* persona qui ha robate qualcosa
- Roma** *sb, geogr* le urbe ancian e le plus grande in le pais ►Italia
- roman** *adj* que veni de ►Roma
- romance** *sb* un conto longe
- romano** *sb* un persona qui veni del urbe ►Roma in le pais ►Italia
- ros** *sb* condition humide con parve guttas que appare in le vespere e le matino sur superficies frigide de plantas, herba etc.
- rossiniolo** *sb* parve ave cantante que on ante toto audi durante le nocte

route [-u-] *sb* tour, direction
rubo *sb* planta in le familia del rosas con nigre fructos dulce ma con spinas
rue *sb* via, strata (in ►francese)
ruqa *sb* un signo que se forma sur le pelle del personas vetule
rugir *vb* producer sonos potente como face le ►jaguar e altere animales simile
rumor *sb* le cosas que le gente dice, ma que forsan non es ver
russe *adj* que veni del pais ►Russia in ►Europa
+**Russia** *sb, geogr* grande pais que va de ►Europa a ►Asia
+**Russia** *sb, geogr* un pais in le continentes ►Europa e ►Asia
russo *sb* un persona qui veni del pais ►Russia in ►Europa

S

sacchetto [-k-] *sb* parve sacco
salario *sb* moneta que on recipe quando on labora
salata *sb* vegetal con grande folios verde que lo circumfere un post le altere
Salto *sb, geogr* citate del pais ►Uruguay
salutation *sb* le action de salutar
salvage *adj* que/qui vive e age libere-mente in le natura, que/qui es sin alicun controlo
salvamento *sb* le action de salvar
sanar *vb* render san
sancto *sb* un persona sancte
sandalia *sb* typo de scarpa aperte que esseva usate per multe homines religiose in le tempore ancian, e que on hodie usa durante le estate
San Francisco *sb, geogr* citate in le pais ►Statos Unite de America
sapientia *sb* lo que on sape
saphiro *sb* un petra preciose
sarcir *vb* reparar un textito rumpite
 usante agulia e filo
scala *sb* un utensile con duo longe palos parallel ligate per un serie de minor palos horizontal, usate pro mover se in alto, per exemplo pro attinger un cosa
scalon *sb* passo de un scala
scandalo *sb* offensa del moral e del senso de justitia de alteres, causate per factos, actos, modo de comportar se contrari al moral, al justitia o que es considerate tal
scander *vb* ascender, ir in alto
scarpate *adj* con un inclination
scarpino *sb* scarpa usate pro dansar a un festa
schedula [-k-] *sb* pecia de papiro, nota
scintillar *vb* dar luce in parve portiones
sclavo *sb* persona qui non es libere ma es possedite per alteres, anque in senso non material
scriptor *sb* un persona qui scribe libros, contos etc.
scrupulo *sb* respecto pro le regulas, sentite como un deber moral
sculptor *sb* persona qui practica le arte de facer imagines in tres dimensiones usante in varie manieras diverse materiales, como petra, metallo, ligno etc.
sculptura *sb* figura de arte, sovente un persona o un animal, fundite o formate
scuma *sb* insimul de parvissime ballas de aere, que se forma sur le superficie de un liquido fortemente agitate o calefacite (p.ex. le scuma del bira)
scuriolo *sb* un parve animal rubie-brun con un longe cauda con capillos, illo vide in le arbores e mangia nucas
secale *sb* un typo de grano usate pro facer panes obscur
seminar *vb* placiar semines de p.ex.

plantas e legumines in le terra
seminar *vb* placiare semines in le terra pro facer los crescer a plantas etc.
senioretto *sb* puero o juvene non maritate de un familia nobile e importante (non commun)
sepelir *vb* poner sub terra
sepelition *vb* action e resultado de ►sepelir (sepelir = poner sub terra)
sepulcrar *vb* normalmente placiare le corpore de un persona morite in un cavo facite in le terra e coperir lo per terra
seren *adj* sin nubes, clar
serpente corallo *sb* serpente que ha veneno e varie dolores (rubie, jalne, nigre, blanc) super le corpore
+servitor *sb* un persona qui labora in un casa e face labores domestic
+servitor *sb* un persona qui servi, p.ex. in un restaurant
+servitor *sb* un persona qui face labores domestic como mestiero
session *sb* incontro de un gruppo de personas qui se vide pro un scopo
Sherlock Holmes *sb* le nomine de un figura famosa qui solve crimines
+sibilar *vb* producer un sono acute per mitter le bucca in le forma de un O. Iste ruido pote esser musical
+sibilar *vb* producer un sono acute per le labios
sigillo *sb* desegno o litteras imprimate super un substantia molle o que deveni molle con le calor; anque le medio apte a imprimir le desegno o litteras
signification *sb* significantia, lo que qualcosa significa
silente *adj* quiete, sin sonos, sin ulle ruido, in silentio. EXEMPLO: Ille trovava un angulo silente in le bibliotheca pro studiar le libro sin esser disturbate

silentiose *adj* sin ruido, con silentio
silvatic *adj* que veni del foreste
similantia *sb* un aspecto simile
sinceritate *sb* le esser sincer
singule *adj* singular, cata
+singultar *vb* parlar inter le lacrimas
+singultar *vb* respirar fortemente durante que on plora multo
singulto *sb* le action de parlar inter le lacrimas
sinistromane *adj* qui usa principalmente le mano leve
sirena *sb* instrumento que produce un sono alte pro advertir
slave *sb* de un branca special de linguas parlate in ►Europa del Est
slitta *sb* vehiculo usate pro ir sur nive o glacie, anque tirate per medio de canes o cavallos
Slovenia *sb, geogr* pais vicin a ►Italia in le continente ►Europa
smoking *sb* un vestimento multo elegante pro homine
sobrie *adj* que non es ebrie
sofa *sb* grande confortabile ubi pote seder se plure personas
solar *adj* del sol
solitude *sb* condition de qui vive sol, stato de un loco ubi il non ha alicuno
solstitio *sb* le tempore del anno quando le sol attinge un nove nivello in su cursa durante 365 dies, a saper le nivello le plus alte e le plus basse
sombre *adj* triste; que recipe poc lumine
sombrero *sb* typo de cappello con un grande superficie que protege contra le sol
sonor *adj* de(l) sono
sorber *vb* mangiar con multe ruido
sorte *sb* fortuna, evento non expectate;
tirar al sorte: decider non con le ration ma con un joco, con le fortuna
spada *sb* un arma de aciero facite como un longe lamina, apte a taliar e a fa-

cer foramines, a vulnerar e a occider

sparse *adj* rar, con un longe distantia inter le objectos

spectaculo pyrotechnic *sb* effectos de lumine, colores e sonos in le aere e proxime al terra, facite per usar materiales que pote exploder o arder

spectar *vb* Reguardar

spiar *vb* reguardar alcuno sin esser mesme vidite

spino *sb* un typo de planta con spinas que face mal quando on los tocca

spiritismo *sb* theoria e movimento que lo crede possibile mitter se in contacto con le spiritos del personas morite

spiritista *sb* persona qui crede in le spiritismo (theoria e movimento que lo crede possibile mitter se in contacto con le spiritos del personas morite)

spiritistic *adj* relative al spiritismo (theoria e movimento que lo crede possibile mitter se in contacto con le spiritos del personas morite)

+**spiritual** *adj* non material

+**spiritual** *adj* que es relative al spirito

sponder *vb* accordar super un ►sponson

sponson *sb* accordo inter duo o plure personas, que in relation a un certe facto, affirma cosas diverse e contrari, e pro le qual cata persona decide pagar un determinate summa al persona cuje cosas affirmate resulta postea exacte

puer *vb* mandar con fortia ab le bucca un liquido e parve substantias solide

stabulo *sb* le edificio de un ferma, ubi le cavallos e vaccas habita. EXEMPLOS: In le ferma il ha un stabulo pro cavallos. Le fermero mitte le vaccas in le stabulo. Le lampa del stabulo da un bon lumine

stalla *sb* un edificio pro le animales

statua *sb* un obra de arte de petra, metal-

lo o ligno que representa personas o animales

strato *sb* material ponite, de un maniera plus o minus uniforme, super altere material, generalmente del mesme qualitate

strato *sb* 1 nivello 2 copertura

stria *sb* un pecia longe e stricte de varie materiales, como panno, carta, etc.

strider *vb* dar le sono “crac”

stringer *vb* facer multo proxime duo cosas e tener los firme

studente *sb* persona qui studia in un schola o in un universitate

stupefacier *vb* surprender fortemente.
EXEMPLO: Ille esseva stupefacite de vider tote su amicos attender le como un surprisa in su casa

stupefacite *adj* plen de surprisa

subtil *adj* que non es spisse

succose *adj* con succo

sucreria *sb* cosas a mangiar con sucro o altere elementos dulce

sudario *sb* un textito que coperi un persona morite

sudgerman *adj* in le sud del pais ►Germania

sudor *sb* liquido que appare sur le corpore, quando on es multo calide, per exemplo post haber laborate durmente. EXEMPLOS: Ille sentiva le sudor de morte, proque ille timeva cader del montania. Le facie del homine currente esseva coperite de sudor. On videva un gutta de sudor in su facie

suffocar *vb* impedir le respiration usque portar al morte

suffrentia *sb* dolor physic o moral

suicidar se *vb* occider se mesme

suicidio *sb* action facite per ille/illa qui occide se mesme

Suissa *sb, geogr* pais in le continente ►Europa

suisso *sb* un persona qui veni del pais
▶Suisa; un typo special de soldatos
qui originalmente veni del pais
▶Suisa

sulfure *sb* un elemento chimic indicate
como “S”, de color jalne, que arde
con un flamma quasi blau con un
mal odor

superbia *sb* sentimento de qui se senti
superior al alteres

supernatural *adj* que va ultra le experi-
entia e le cognoscentia que es pro-
pria del natura human

superstition *sb* insimul de pensatas, non
basate sur le ration, per le qual le
vita human e le eventos es determi-
nate de un maniera favorabile o non
favorabile per fortias non cognoscite
e plen de mysterios (ex. seder a un
tabula a mangiar con un certe nume-
ro de personas, pensar que un nume-
ro da fortuna o non da fortuna, non
passar sub un scala etc.)

+**supertoto** *sb* un typo de vestimento
que coperi tote le corpore

+**supertopo** *sb* mantello longe (que cope-
ri super toto, isto es super tote le cor-
pore)

suspectar *vb* haber un dubita, que face
pensar a un damno o a un periculo

suspecte *adj* considerate forsan criminal

suspecto *sb* dubita, que face pensar a un
damno o a un periculo

suspicion *sb* dubita, que face pensar a un
damno o a un periculo

suspiciose *adj* que ha inclination a haber
dubita, que face pensar a un damno o
a un periculo

+**suspiro** *sb* le acto de suspirar

+**suspiro** *sb* respiration profunde que on
audi quando on es triste. EXEMPLOS:
“Illes non veni,” diceva le puera con
un suspiro triste. Ille continua vader
tres kilometros per die usque al

ultimo suspiro

+**susurrar** *vb* dicer o parlar a voce multo
basse

+**susurrar** *vb* parlar si quietemente que
on quasi non pote audir lo

svedese *sb* lingua parlate in le pais
▶Svedia

svedese *sb* un persona qui veni del pais
▶Svedia

Svedia *sb* *geogr.* pais vicin a ▶Norvegia
e ▶Danmark

svelte *adj* magre

T

tali-tali *sb* assi Gaston Leroux appella
un veneno que veniva ab ▶Africa

tambur *sb* instrumento musical que ha
le forma de un circulo in le partes
superior e inferior, illo es
generalmente coperte per pelle
animal que es colpate per bastonettos
de ligno pro producer sonos

tardive *adj* 1 que tarda a nascer, crescer
o devenir matur. EXEMPLO: Iste
fructos ha devenite matur tarde, illos
es tardive 2 que eveni troppo tarde.
EXEMPLO: Ille debeva excusar se
antea, ora su excusas es tardive

tauro *sb* masculino del vacca

taverna *sb* restaurante de basse nivello
ubi on pote biber anque solo vino

taximetro *sb* aparato que registra le
precio, quando on ha prendite un taxi

tediose *adj* non interessante, sin
interesse

Tegucigalpa *sb, geogr* le nomine de un
urbe

Tehua *sb, geogr* le nomine de un citate
in ▶Mexico

++**tela** *sb* un rete quasi non visibile
produceite per le ▶aranae que lo usa
pro capturar per exemplo muscas.
EXEMPLO: Un tela de ▶aranae

telegramma *sb* message breve que es transmittite per technica a un altere loco e allora livrate per un persona al homine qui debe recipere lo

telephonar *vb* usar le telephono

telephono mobile *sb* un telephono que on pote portar con se

telescopio *sb* instrumento con sectiones que pote glissar le unes intra o supra le alteres

Tennessee *sb, geogr* stato in le pais ►Statos Unite de America

tennis *sb* sport facite per duo o quatro personas que lancea un parve balla con un objecto oval

terminar *vb* finir, cessar. EXEMPLO: Le lection va terminar a quatro horas

+**terrasa** *sb* area al exterior in le jardin con un superficie firme ubi on pote placiar sedias e tabulas

+**terrasa** *sb* un area exterior del casa, ubi on placia sedias e un tabula pro gauder del sol e mangiar

+**terrasa** *sb* area minor, plan e (quasi) horizontal que forma, con simile areas, un inclination in le forma de un scala, p.ex. al latere de un monte

terrificante *adj* terribile, que face horror

testa *sb* capite

theatral *adj* de theatro

thesauro *sb* quantitate de cosas preciose, como auro, argento, monetas, joielles, colligite e conservate, sovente de un maniera celate

tic-tac *interj.* sono producite per un horologio ancian

tilia *sb* arbore, cuje folios assatis grande in forma de cordes ha un distantia inter se e se trova duo e duo

tintiera *sb* objecto generalmente de vitro que ha in su interior un liquido que on usa pro scriber

titular *vb* nominar, haber le nomine

título *sb* (anque:) documento que prova

un derecto. EXEMPLO: Io le ha monstrate mi titulo de proprietate super le casa

tocco *sb* le acto de toccar

torcha [-sh-] *sb* objecto que se accende e que servi a facer luce

tormentar *vb* dar un dolor continuemente, physic o in le mente

Toulon *sb, geogr* citate in le pais ►Francia in ►Europa

tourista [-u-] *sb* persona qui visita un altere pais, urbe o loco

touristic [-u-] *adj* pro personas qui visita un altere pais, area o urbe

tornasol *sb* un longe e alte flor con folios large e un grande capite circular in le forma de un sol

torte *adj* que non es recte, ma curvate de un maniera non regular

tortuca *sb* animal que ha le dorso coperite per un substantia dur pro proteger lo

++**tracia** *sb* le marca visibile que remane post le passage de un persona o de un animal o de un vehiculo. EXEMPLOS: Le aves lassa tracias in le sablo, e assi on pote sequer los. Il habeva tracias de sanguine in le camera. Le policia perdeva le tracia del criminal. Seque le tracias de rota, e tu trova le auto

tractamento *sb* maniera de tractar qualcosa

traher *vb* tirar

trair *vb* 1 mancar a un deber, non esser fidel 2 dupar

trance *sb* stato in le qual il ha un perdita plus o minus complete del conscientia

tranquille *adj* calme, non agitate

transatlantic *adj* al altere latere del grande mar le ►Atlantico

transferer *vb* portar ab un loco a un altere

transmission *sb* le acto de mostrar un evento in le TV

transmissor *sb* apparato que transmittet un signal de radio

travestir *vb* celar se sub le vestimento de un altere sexo o de un altere condition

tremular *vb* tremar, esser choccate

trenchar [-sh-] *vb* secar in pecias

tristessa *sb* condition de qui es triste, o lo que face esser triste

triturar *vb* facer in pecias multo parve

triumpho *sb* grande victoria o successo

trompa *sb* instrumento de musica, un corno usate pro dar signales

tropical *adj* que veni del area del Terra ubi le calor es le plus grande

trovata *sb* le acto de trovar qualcosa; le cosa que on ha trovate o discoperite

trunco *sb* parte principal de un arbore, le parte sin brancas

tructa *sb* pisce de riviera multo appreciate como repasto, anque fumate

tsigan *adj* que es relative a personas qui pertina a un populo que non ha un stato proprie e que vive e viagia in pais de altere populos

tsigano *sb* persona qui pertine a un populo que non ha un proprie stato e que vive e viagia in pais de altere populos

tuberculose *sb* un maladia periculose que va in le pulmones e del qual on pote morir

tulipan *sb* un flor que veni de un bulbo, e que ha longe folios verde e un capite in color(es) clar

tumba *sb* un loco ubi on pone personas morite

turba *sb* multe personas qui sta insimul in un loco

turbar *vb* agitar se non materialmente

U

uluco *sb* ave con grande oculos e con le capite que pote tornar multo e que age de nocte

uncino *sb* objecto curvate e con un punta de metallo, pro prender o pender qualcosa

undular *vb* mover se a alto e a basso como le undas del mar

+ungula *sb* le pede de un capra o un vacca

+ungula *sb* un substantia dur que coperi le parte extreme del patas de certe animales, como le jaguar; illo es apte a taliar e vulnerar

+ungula *sb* un substantia dur que coperi le parte extreme del digitos del mano e del pede de un homine o de un "pede" de un animal

ursa *sb* grande animal salvage feminin con pelle dense e capillos longe e con grande patas con unguis acute

Uruguay *sb, geogr* un pais situate in le continente ►America del Sud

uva *sb* un baca con multe succo e bon gusto que pote esser mangiate e que es usate pro producer vino

V

vagabundo *sb* persona qui non ha un casa e va ab un loco a un altere

vague *adj* opposite de forte, non clar

vallea *sb* pecia de terra longe inter duo montanias. EXEMPLO: In le vallea le nive ha cadite

valorose *adj* de valor, que ha un valor

vampir *sb* le umbra de un persona morite que abandona le loco ubi illo reposa pro biber le sanguine del personas vivente (secundo contos anque popular de phantasia)

++vapor *sb* aqua que deveni gas quando on lo caleface. EXEMPLO: Le nave a

- vapor transporta le multe homines sur le loco
- vegetation** *sb* plantas e altere cosas que cresce del terra
- velia** *sb* periodo de tempore durante le qual, le nocte, on non dormi, per qualche causa (**velia funebre** = periodo de tempore durante le qual, le nocte, on non dormi, pro star, specialmente precante, presso le corpore de un persona morite)
- velo** *sb* textito multo legier e transparente
- veloce** *adj* rapide, con haste
- venditor** *sb* un persona qui vende qualcosa
- venose** *adj* que contine veneno
- +**vengiantia** *sb* acto de punction verso alcuno que mesme ha facite qualcosa mal contra un persona
- +**vengiantia** *sb* pena date privamente a ille/illa qui ha offendite como satisfaction proun offensa recipite
- vengiar se** *vb* punir con un altere mal un mal recipite
- vergoniar se** *vb* sentir vergonia
- vermilie** *adj* rubie multo forte
- vespa** *sb* insecto con alas con le corpore jalne e nigre, ha un ►aculeo con le qual illo pote piccar de un maniera dolorose
- veste** *sb* vestimento que on porta supra su vestimentos normal
- vestibulo** *sb* le camera in le qual on entra in un casa. EXEMPLO: Nos nos incontra in le vestibulo del hotel a octo horas
- viagiator** *sb* persona qui viagia
- vicinitate** *sb* le area vicin
- vicino** *sb* un persona qui habita in le casa vicin o sede vicin a alcuno. EXEMPLO: Mi vicino ha un belle jardin con multe flores
- vidua** *sb* un femina cuje marito ha morite
- viduo** *sb* un homine cuje sposa ha morite
- Vienna** *sb, geogr* le urbe le plus grande in le pais ►Austria
- ++**vigilar** *vb* impedir que qualcosa mal occorre a un persona. EXEMPLO: Le parentes vigila super lor puera malade
- villa** *sb* casa con jardin
- vincitor** *sb* un persona qui vince
- virgine** *sb* un femina qui non ancora ha habite infantes
- viro** *sb* homine mascule
- virtute** *sb* qualitate moral que face que on se conduce ben. EXEMPLOS: Le pueras seque le sentiero del virtute. Proque non facer de necessitate virtute? Ille attaccava le virtute del femina
- visitator** *sb* persona qui visita un loco o alcuno
- +**vitrina** *sb* mobile con lateres de vitro, usate pro monstrar cosas que alteres non debe poter toccar
- +**vitrina** *sb* parte de un boteca, protegite per un vitro, ubi on mitte merces, assi que le personas qui passa, pote vider los
- ++**voce** *sb* un collection de sonos que sorti del bucca de un homine. EXEMPLOS: Ille parla in voce alte, ma illa parla in voce basse, e on quasi non la audi. Tu ha un voce clar. Le musica es a quatro voces
- volt** *sb* un quantitate de mesura del electricitate
- votation** *sb* un acto durante le qual un gruppo de persona vota super plure propositiones o possibilitates, e ubi le proposition o possibilitate que le plus grande numero de votos es acceptate
- vulpe** *sb* un animal con quatro gambas, 60-80 ►centimetros longe, con pelle rubie-brun, aures acute e un longe

collo spisse, illo mangia p.ex. gallinas

W

Warwickshire *sb, geogr* area in le pais

►Regno Unite

whisky *sb* un biberage con alcohol

Y

ya *adv* como on ben sape

Z

zoo *sb* loco in le qual es claudite animales salvate que on pote visitar pro vider los

Illustrationes

vulpe

scuriolo

ericio

cygno

glande